

SIKETNÉMÁK ÉS VAKOK OKTATÁSÜGYE

A SIKETNÉMÁK ÉS VAKOK TANÁRAI ORSZ. EGYESÜLETÉNEK HIVATALOS LAPJA

Szerkesztők:

ISTENES KÁROLY és KIRSCHENHEUTER FERENC

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Festetics-ucca 3.

Telefon: József 346—65

TARTALOM:

A gyógypedagógiai tanárképző főiskola szervezeti szabályzata. 191

Irodalom:

Taubstummenpedagogische Abhandlungen. (—) 200. — *Herodek K.* A kis világtalan ujoncok. (Kf) 200. — Mussolini szindarabja egy vakról. (Kf) 200. — Galliard Henrik. (A) 201. — Taubstummenwesen. *Frey.* 201. — Dr. Türeí: A Homeros énekkar. (Kf.) 202. — A siketnémák oktatásügye Olaszországban. (*Frey.*) 202. — A. J. Hagström három könyve. (*Merész.*) 204. — Csokonai V. Gizella: A fénytelenység világából. (Kf.) 206. — Ernst Emmerig: Sprachformenbüchlein. (*Sch. A.*) 206. — Karl Baldrian: Sach-, Sprach-, und Sprach-Schemata Erlebnisse. (*Merész.*) 206. — Hírek a vakok világából. (Kf) 207. — Intézeteink számszerű adatai. (*Klug*) 208.

Egyesületi és intézeti élet:

Kaposvári közgyűlésünk. (*Schreiner Ferenc.*) 210. — Tisztikar. (*Wollmann.*) 213. — Cházár András ünnepség Vácott. (*Sn*) 213. — Szaktanácsi gyűlés. (*Istenes.*) 214. — Vak növendékek pályadíjai. (Kf.) 216. — A sn. bp.-i áll. in. cserkészcsapatának nyári táborozása. (*Tomek.*) 216. — Évzáró a vakok kir. intézetében. (Kf) 217. — Az Orsz. Siketn. Otthon gyűjtése. (nf) 217. — Soproni hírek. (óá) 217. — A siketn. bp.-i áll. intézetének versenypályázata. (Ily.) 218. — Uj beszédgyógyító tanfolyamok. (ik) 218. — Siketnéma Olimpiász Nürnbergben. (*Szaucsek.*) 218. — Tornaverseny a vakok kir. intézetében. (Kf) 221. — Hibásbeszédűek nyári tanfolyama. (ik) 222. — Gyógypedagógiai szeminárium. (Kf) 222. — A Siketnéma Sport Club uszóversenye. (*Szaucsek.*) 223.

Kisebb közlemények:

Koppenhágai Kongresszus. (*Hartmann.*) 224. — A film magyarázó rajzban. 226. — Vakok, a vakok nevelésében. 227. — Megvakulván, beszélni kezdett. 228. — Fonomimika a vakok iskoláiban. 230. — Uj eljárások a siketnémák beszédtanulásában. 232. — Nagy Árpád nyugdíjazása. 233. — Süketek is hallgathatják a rádiót. 235. — A berlini vakok dísztornája. 235. — A fővárosi szegénygondozás. 235. — A vakok főiskolai könyvtára. 236. — Tanulmányút. 236. Uj érintkezési mód a siketnémáknál. 236. — Még 36 egyéb közlemény.

A kiadóhivatal vezetője: THÜRINGER JÁNOS. Egyesületi pénztáros: GÁLDY ANDOR.

Kiadó és laptulajdonos:

SIKETNÉMÁK ÉS VAKOK TANÁRAINAK ORSZ. EGYESÜLETE

Előfizetési ár egy évre 24 pengő. — Egyesületi rendes tagok a lapot tagilletményük fejében díjtanulul kapják. — A gyógypedagógiai intézetek előfizetési árát évről-évre a egyesületi közgyűlés szabja meg.

A Siketnémák és Vakok Tanárai Országos Egyesületének kiadványai

- Bárcki Gusztáv dr:** *Hallásvizsgálat és selectio.* 1929. 11 lap. Ára 1 p. — *Siketek és némák selectiója.* 1929. 16 lap. Ára 1 p.
- Bihari Károly dr:** *Évkönyv.* 1904. 95 lap. Ára 5 p.
- Borbély Sándor:** *Krakkér Kálmán.* 1911. 4 lap. Ára 0'50 p. — *Gácsér József.* 1915. 5 lap. Ára 0'50 p. — *A magyar siketnémaoktatás bibliográfiája és egyéb adatgyűjteménye 1920. végig.* 1924. 123 lap. Ára 12 p.
- De L'Épée:** *Siketnémák oktatása rendszeres jelek útján.* Páris. 1776. Fordította: Szabó Imre 1923. 162 lap. Ára 6 p.
- Ehling Jakab:** *A siketnémák megszólaltatása az anyaiskola nyomdokán.* 1926. 58 lap. Ára 3 p.
- Herodek Károly:** *A vakok jelentősebb németországi intézetei.* 1928. 13 lap. Ára 1 p.
- Hribik Aladár:** *Tanulmányúton Németországban.* 1928. 22 lap. Ára 1 p.
- Igler Antal:** *A fogalmazás tanítása a siketnémák intézeteiben.* 1929. 22 lap. Ára 1 p.
- Istenes Károly:** *Hangkapcsolódások a magyar beszédben különös tekintettel a siketnémák hangos beszédére.* 1924. 93 lap. Ára 5 p. — *Statisztikai adatok a siketnémákról.* 1925. 6 lap. Ára 0'50 p. — *A beszédhibák javítására szolgáló állami tanfolyam 25 éves története. (1896—1921).* 1925. 25 lap. Ára 1 p.
- Juan Pablo Bonet:** *A betűk elemeire való felbontása és a némák beszédre való tanításának művészete.* Madrid. 1820. Fordította Adler Simon. 1907. 72 lap. Ára 6 p.
- Kegler Ferenc:** *Adatok a Siketnéma Intézeti Tanárok Orsz. Egyesületének 10 éves történetéhez.* 1911. 8 lap. Ára 0'50 p.
- Kirschenheuter Ferenc:** *A Vakok József Nádor Kir. Orsz. Intézete száz éves fönállásának ünneplése.* 1926. 8 lap. Ára 0'50 p. — *A hadirokkantak foglalkoztatása.* 1926. 17 lap. Ára 1 p. — *Vizből mentő vak.* 1928. 13 lap. Ára 1 p.
- Michels Fülöp:** *A siketnémák beszédének esztétikája.* 1924. 16 lap. Elfogyott. — *Nemzetközi siketnémanevelésügyi konferencia.* 1926. 21 lap. Ára 1 p. — *A siketek nevelés-oktatásügyének jövőjébe vetett pillantás.* 1927. 17 lap. Ára 1 p.
- Nagy László:** *Adatok a siketnémák lélektanához.* 1928. 10 lap. Elfogyott.
- Puha László:** *A fogalmazástanítás módja és anyaga.* 1925. 18 lap. Ára 1 p.
- Ranschburg Pál dr:** *A siketnémák számolókéességéről.* 1925. 12 lap. Elfogyott.
- Schreiner Ferenc:** *A vak beszéde.* 1927. 8 lap. Ára 0'50 p.
- Schulmann Adolf:** *A beszéd védelme.* 1929. 7 lap. Ára 0'50 p.
- Stern Ottó:** *Mássalhangzók kifejlesztése a siketnémák I. osztályában.* Fordította és magyar vonatkozású részletekkel ellátta Váradi Zsigmond. 1915. 85 lap. Ára 8 p.
- Tegyei Jenő dr:** *A fogyatékosok szociális problémája.* 1929. 10 lap. Ára 0'50 p.
- Völker József:** *A tanterv revíziójáról és az azzal összefüggő kérdésekről.* 1929. 14 lap. Ára 1 p.
- Záborszky Árpád:** *A Siketnéma Intézeti Tanárok Orsz. Egyesületének története az 1918-19. évi forradalmak alatt.* 1924. 51 lap. Elfogyott.
- Zemkó Péter:** *A tanárképzés reformja.* 1917. 22 lap. Ára 1 p.

*

Siketnémák és Vakok Oktatásügye. Szakfolyóirat. I-XXXI. évf. Ára a megrendeléskor állapítatik meg.

Arcképek: Cházár András feketenyomású arcképe. Ára 0'80 p. — Nári Szabó Sándor feketenyomású arcképe. Ára 0'80 p. Schäffer Károly feketenyomású arcképe Ára 0'80 p.

SIKETNÉMÁK ÉS VAKOK OKTATÁSÜGYE

A SIKETNÉMÁK ÉS VAKOK TANÁRAI
ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK HIVATALOS LAPJA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII. Festetics-ucca 3.

Előfizetési ára
egy évre 24 pengő

Szerkesztők:
Istenes Károly
és
Kirschenheuter Ferenc

Egyesületi r. tagok a lapot tag-
illetményük fejében kapják.
A gyógypedagógiai intézetek elő-
fizetési árát évről-évre az egye-
sületi közgyűlés szabja meg.

A Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola szervezeti szabályzata.

1 § Az érzéki, értelmi és erkölcsi fogyatékosok, valamint a beszéd-
hibások gyógyító nevelésével és oktatásával foglalkozó tanárok képzése
a Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskolán történik.

A képzés nyolc félévre terjed.

2. §. A Tanárképző Főiskola hivatalos pecsétjének körirata:

„Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola Budapest.”

3. §. A Tanárképző Főiskola Tanári Kara a kinevezett igazgatóból a
kinevezett és megbízott előadó tanárokból áll.

4. §. Az igazgató a Tanárképző ügyeit anyagi és erkölcsi felelősség
mellett vezeti.

A tanári kart évenként legalább négyszer, szükség esetén többször
ülésre hívja egybe.

A tanári kar ülésein a Tanárképző Főiskola fontosabb ügyei tár-
gyalandók. A tárgyalásról jegyzőkönyvet kell felvenni, mely jegyzőkönyv
tudomásvétel és jóváhagyás végett a m. kir. vallás- és közoktatásügyi
miniszterhez felterjesztendő

5. §. A Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola közvetlenül a m. kir.
vallás és közoktatásügyi miniszter felügyelete alatt áll.

6. §. A Tanárképző Főiskolára felvehetőek elsősorban a 30-ik életévüket
még be nem töltött, feddhetetlen előéletű, egészséges szervezetű népisko-
lai tanítók, tanítónők, valamint másodsorban azok az egyének, akik
valamelyik középiskolában érettségi bizonyítványt szereztek.

Az érettségi bizonyítvány alapján felvett hallgatók az első félévben
a normális gyermekek nevelését és oktatását heti 3 órában tanulmányoz-
zák, a második félévben pedig megfelelő számú gyakorlati tanítást
végeznek. E gyakorlati képzés nélkül első alapvizsgára nem bocsájthatók.

7. §. A tanárjelöltek ösztöndíjasok, vagy önköltségesek. Az ösztöndíjas
tanárjelöltek az ösztöndíjon kívül lakást és ellátást is kapnak.

Az önköltséges tanárjelöltek rendkívül indokolt esetben lakás és ellátás kedvezményben részesíthetők.

8. §. A Tanárképző Főiskolára való felvétel céljából az igazgató minden tanév végén pályázatot hirdet.

A Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola tanári karához címzett, szabályszerűen bélyegelt felvétel iránti kérelmek a Tanárképző Főiskola igazgatójának, lehetőleg személyesen nyújtandók át. A felvételnél előnyben részesülnek a tanítók és azok, akik valamely modern nyelvben való jártasságukat kellőképpen igazolják.

A felvétel iránti kérvényhez a következő okmányok csatolandók:

a) születési anyakönyvi kivonat, *b)* a végzett tanulmányokról szóló bizonyítványok, illetve oklevelek, *c)* működési bizonyítványok, *d)* a testi épségről és egészségről szóló tiszti orvosi bizonyítvány. *e)* Oly egyéneknél, akik a tanító, vagy a tanítónőképző, vagy pedig a középiskola elvégzése után valahol már működtek, vagy alkalmazásban voltak, a közigazgatásági hatóság által kiállított erkölcsi bizonyítvány is csatolandó.

A felvételt a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter által megállapított keretekben a tanári kar intézi.

9. §. Azoknál a hallgatóknál, akik felvételük előtt mint állami, vagy nem állami tanítók a Tanítói Nyugdíjintézeteknek már tagjai voltak, a Tanárképző Főiskolán eltöltött három év igazolt megszakításnak vétetik, a negyedik évben pedig szolgálatuk folytonossága helyreáll.

10. §. Fegyelem szempontjából a tanárjelöltek nemcsak a Tanárképző igazgatójának és tanári karának, hanem azon intézet igazgatójának is alá vannak rendelve, amely intézetben elhelyezést nyernek.

Fegyelmi hatóság: első fokon a Tanárképző Főiskola igazgatója, másodfokon a tanári kar, harmadfokon pedig a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter.

Fegyelmi eljárást von maga után: *a)* a haza, a vallás- és társadalomellenes magatartás, *b)* az igazgató, vagy a tanári kar tagjai ellen tanusított tiszteletlen, vagy fegyelmezetlen magatartás, vagy fegyelem-sértés, *c)* egymásnak megsértése, erkölcsi vagy anyagi megkárosítása, *d)* szoros értelemben vett erkölcsi kihágások, *e)* a növendékekkel szemben tanusított rossz bánásmód, *f)* a tanulásbeli hanyagság, igazolatlan óra, vagy egyéb kötelességmulasztás, *g)* az intézet házirendjének be nem tartása.

11. §. A büntetés nemei: *a)* a Tanárképző előadói, vagy a gyakorló intézet igazgatója által való megintés, rendreutasítás, *b)* a Tanárképző Főiskola igazgatója által való megintés, rendreutasítás, *c)* a tanári kar elé való idézés és ott nyilvánosan való megintés vagy dorgálás, *d)* az ösztöndíj vagy más kedvezmény részben vagy egészben való megvonása, *e)* a tanulmányi félév elvesztése.

(Ez a büntetés csak oly esetben alkalmazható, ha a jelölt legalább is három órát saját hibájából igazolatlanul mulasztott. Mint tanulmányi intézkedés és nem fegyelmi büntetés oly esetekben is alkalmazható, ha

a jelölt a félév tanulmányi idejéből két hónapot indokoltan is mulaszt)

f) A Tanárképző Főiskolából való eltávolítás.

A d), e) és f) pontokban foglalt büntetések, illetve intézkedés csakis a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter jóváhagyása után alkalmazhatók.

12. §. A Tanárképző Főiskola tárgyai a következők:

Első félév.

- | | |
|---|--------------|
| 1.) Bonctan. (Főtekintettel az érzékszervek, beszédszervek és a központi idegrendszer bonctanára) | Heti 3 óra. |
| 2.) Általános lélektan. — — — — | Heti 3 óra. |
| 3.) Általános gyógypedagógia — — — — | Heti 4 óra. |
| 4.) Rendszeres és összehasonlító magyar nyelvtan. — | Heti 4 óra. |
| 5.) Magyarázó rajz. — — — — | Heti 5 óra. |
| 6.) Nevelési gyakorlatok a tanárképző gyakorló iskoláiban. | Heti 10 óra. |
| 7.) Az elemi népiskola nevelés- és oktatás gyakorlati megfigyelése. (A hét pontban foglalt órákra csakis az érettségi bizonyítvány alapján felvett hallgatók kötelezhetők.) — — — — | Heti 3 óra. |

Második félév.

- | | |
|--|--------------|
| 1.) Bonctan. (Főtekintettel az érzékszervek és beszédszervek, valamint a központi idegrendszer bonctanára) | Heti 3 óra. |
| 2.) Élettan és a fogyatékosok kórtana — — | Heti 3 óra. |
| 3.) Az emberi elme tana — — — — | Heti 3 óra. |
| 4.) Általános gyógypedagógia — — — — | Heti 2 óra. |
| 5.) Rendszeres és összehasonlító magyar nyelvtan | Heti 2 óra. |
| 6.) Hallási fogyatékosok neveléstana (Gyakorlati rész) | Heti 2 óra. |
| 7.) Látási fogyatékosok „ („ „) | Heti 2 óra. |
| 8.) Értelmi fogyatékosok „ („ „) | Heti 2 óra. |
| 9.) Erkölcsi „ „ („ „) | Heti 2 óra. |
| 10.) Magyarázó rajz. — — — — | Heti 5 óra. |
| 11.) Nevelési gyakorlatok a Tanárképző gyakorláli iskoláiban — — — — — | Heti 10 óra. |

Megjegyzés: Az érettségi bizonyítvány alapján felvett hallgatók a második félévben valamelyik elemi népiskolában legalább 5 gyakorlati tanítást kötelesek elvégezni.

Harmadik félév.

- | | |
|---|-------------|
| 1.) Az emberi elme tana — — — — | Heti 3 óra. |
| 2.) Élettan és a fogyatékosok kórtana — — | Heti 3 óra. |
| 3.) Fonetika — — — — | Heti 3 óra. |
| 4.) Hallási fogyatékosok neveléstana (Elméleti rész) | Heti 4 óra. |
| 5.) Látási „ „ („ „) | Heti 4 óra. |
| 6.) Értelmi „ „ („ „) | Heti 4 óra. |
| 7.) Erkölcsi „ „ („ „) | Heti 4 óra. |
| 8.) A fogyatékosok test és elmetani tanulmányozásának | |

módszertana	—	—	—	—	—	Heti 2 óra.
9.) Magyarázó rajz	—	—	—	—	—	Heti 2 óra.
10.) Nevelés és oktatás megfigyelése a Tanárképző intézet gyakorló iskolájában	—	—	—	—	—	Heti 9 óra.

Negyedik félév.

1.) Fonetika	—	—	—	—	—	Heti 3 óra.
2.) Hallási fogyatékosok neveléstana (Elméleti rész)	—	—	—	—	—	Heti 4 óra.
3.) Látási „ „ („ „)	—	—	—	—	—	Heti 4 óra.
4.) Gyógypedagógiai elmekórtan	—	—	—	—	—	Heti 4 óra.
5.) Erkölcsi fogyatékosok neveléstana (Elméleti rész)	—	—	—	—	—	Heti 4 óra.
6.) Fogyatékosok test és elmetani tanulmányozásának módszertana	—	—	—	—	—	Heti 2 óra.
7. Magyarázó rajz	—	—	—	—	—	Heti 2 óra.
8. Nevelés és az oktatás megfigyelése a Tanárképző Főiskola gyakorló iskoláiban	—	—	—	—	—	Heti 9 óra.

Ötödik félév.

1.) Beszédhibák tana és javítása	—	—	—	—	—	Heti 4 óra.
2.) Hallási fogyatékosok oktatástana	—	—	—	—	—	Heti 3 óra.
3.) Látási „ „	—	—	—	—	—	Heti 3 óra.
4.) Értelmi „ „	—	—	—	—	—	Heti 3 óra.
5.) A gyógyító nevelés története	—	—	—	—	—	Heti 3 óra.
6.) A fogyatékosok testi és elmetani tanulmányozásának módszertana	—	—	—	—	—	Heti 4 óra.
7.) Magyarázó rajz.	—	—	—	—	—	Heti 1 óra.
8.) Gyakorlati tanítások a Tanárképző Főiskola gyakorló iskoláiban	—	—	—	—	—	Heti 9 óra.

Hatodik félév.

1.) Beszédhibák tana és javítása	—	—	—	—	—	Heti 4 óra.
2.) Hallási fogyatékosok oktatástana	—	—	—	—	—	Heti 3 óra.
3.) Látási „ „	—	—	—	—	—	Heti 3 óra.
4.) Értelmi „ „	—	—	—	—	—	Heti 3 óra.
5.) Gyógyító nevelés története	—	—	—	—	—	Heti 3 óra.
6.) A fogyatékosok testi és elmetani tanulmányozásának módszertana	—	—	—	—	—	Heti 4 óra.
7.) Magyarázó rajz	—	—	—	—	—	Heti 1 óra.
8.) Gyakorlati tanítások a Tanárképző Főisk. gyak. iskoláiban	—	—	—	—	—	Heti 9 óra.

Hetedik félév.

1.) Filozófia	—	—	—	—	—	Heti 3 óra.
2.) Fogyatékosügyi társadalompolitika és törvényeségi gyógypedagógia	—	—	—	—	—	Heti 3 óra.
3.) Hallási fogyatékosok oktatástana	—	—	—	—	—	Heti 2 óra.
4.) Látási „ „	—	—	—	—	—	Heti 2 óra.
5.) Értelmi „ „	—	—	—	—	—	Heti 2 óra.
6.) Gyógypedagógiai szeminárium	—	—	—	—	—	Heti 3 óra.

7.) Magyarázó rajz	—	—	—	—	—	Heti 1 óra.
8.) Nevelési és tanítási gyakorlatok a Tanárképző gyakorló iskoláiban	—	—	—	—	—	Heti 16 óra.
<i>Nyolcadik félév.</i>						
1.) Filozófia	—	—	—	—	—	Heti 3 óra.
2.) Fogyatékoságügyi társadalompolitika és törvényszéki gyógypedagógia	—	—	—	—	—	Heti 3 óra.
3.) Hallási fogyatékosok oktatástana	—	—	—	—	—	Heti 2 óra.
4.) Látási „ „	—	—	—	—	—	Heti 2 óra.
5.) Értelmi „ „	—	—	—	—	—	Heti 2 óra.
6.) Gyógypedagógiai szeminárium	—	—	—	—	—	Heti 3 óra.
7.) Magyarázó rajz	—	—	—	—	—	Heti 1 óra.
8.) Nevelési és tanítási gyakorlatok a Tanárképző gyakorló iskoláiban	—	—	—	—	—	Heti 16 óra.

13. §. A hallgatók gyakorlati kiképzésüket a budapesti állami gyógyp. intézetekben és iskolákban nyerik, amely intézetek és iskolák jelenlegi önállóságuk megtartása mellett a gyógypedagógiai tanárképző főiskola gyakorló iskoláinak minősítettnek.

A gyakorlati képzés olyformán történik, hogy a hallgatók az első és a második félévben a gyakorló iskolákban felügyeletet teljesítenek, a harmadik és a negyedik félévben, a gyakorló iskolákhoz megbízást nyert gyakorló iskolai tanárok tanításait az előírt óraszámban megfigyelik, az ötödik és a hatodik félévben az oktatástan előadójának és a gyakorló iskola tanárának felügyelete mellett gyakorlatokat végeznek.

14. §. A tanárjelöltek gyakorlati beosztásáról a 12. §. figyelembe vételével félévenként előre kimutatás készítenendő, mely kimutatás egy példánya a Tanárképző Főiskola igazgatójához nyújtandó be.

15. §. A tanárjelöltek a második és negyedik félév végén első alapvizsgálatra, a hatodik félév végén a második alapvizsgálatra, a nyolcadik félév végén pedig szakvizsgára bocsájtandók.

Az alapvizsgálatbeli írás- és szóbeli, a szakvizsgálat pedig írásbeli, szóbeli és gyakorlati részből áll.

16. §. Az első alapvizsgálat írásbeli része a következő módon történik: A rendszeres és összehasonlító magyar nyelvtan tanára a Tanárképző Főiskola igazgatója útján a gyógypedagógiai tanárvizsgáló bizottság elnöke elé három írásbeli tételt terjeszt.

Az elnök az előterjesztett tételek közül egyet kiválaszt és ezt lepecsételt borítékban a Tanárképző Főiskola igazgatójának megküldi. Az igazgató a tételt tartalmazó borítékot a jelöltek előtt felbontja és a tételt kihirdeti. A jelöltek a tételt kötelesek kidolgozni.

Az írásbeli vizsgálat zárthelyi, időtartama 6 óra, mely idő alatt a vizsgáló bizottság egy-egy tagja gyakorolja az ellenőrzést.

17. §. Az első szóbeli alapvizsgálat első felének tárgyai: (a második félév végén.) 1.) Rendszeres és összehasonlító magyar nyelvtan. 2.) Bonc-

tan. (Főtekintettel az érzékszervek és beszédszervek, valamint a központi idegrendszer bonctanára.)

Az első szóbeli alapvizsgálat második felének tárgya (a negyedik félév végén) 1.) Élettan és fogyatékosok kórtana.

18. §. A második alapvizsgálaton a jelöltek két írásbeli dolgozatot kötelesek elkészíteni, a következő utasítás szerint: 1.) A fonetika, a beszédhibák tana és javítása, valamint 2.) a hallási, látási és értelmi fogyatékosok neveléstanának előadó tanárai saját tárgykörükből három-három írásbeli tételt terjesztenek az igazgató útján a gyógypedagógiai tanárvizsgáló bizottság elnöke elé. Az elnök a hozzá beterjesztett tételek közül tárgykörönként egyet, összesen tehát öt tételt kiválaszt. A kiválasztott tételek közül a fonetika és a beszédhibák tana és javításának tételeit^{nek} egy, a hallási, látási és értelmi fogyatékosok neveléstanának tételeit pedig szintén egy lepecsételt borítékban megfelelő külső jelzéssel ellátva, az igazgatónak megküldi. Az igazgató az írásbeli vizsga első napján a fonetika, valamint a beszédhibák tana és javítása köréből kiválasztott tételt tartalmazó borítékot a jelöltek előtt felbontja és a tételeket kihirdeti. A jelöltek a két tétel közül a dolgozandó egy tételt szabadon választhatják ki.

Az írásbeli alapvizsga második napján az igazgató a hallási látást és értelmi fogyatékosok neveléstanának tételeit tartalmazó borítékot a jelöltek előtt felbontja és a tételeket kihirdeti. A jelöltek a három tétel közül a kidolgozandó egy tételt szabadon választhatják ki.

Az írásbeli vizsgálat zárthelyű és időtartama 6 óra, mely idő alatt a tanárvizsgáló bizottság egy-egy tagja gyakorolja az ellenőrzést.

19. §. A második szóbeli alapvizsga tárgyai (a hatodik félév végén): 1.) Fonetika. 2.) Beszédhibák tana és javítása. 3.) Hallási fogyatékosok neveléstan. 4.) Látási fogyatékosok neveléstan. 5.) Gyógypedagógiai elmekórtan és értelmi fogyatékosok neveléstan. 6.) Erkölcsi fogyatékosok neveléstan. 7.) A gyógyító nevelés története.

20. §. Az írásbeli szakvizsgálaton a jelöltek a gyógyp. általános elmélete köréből és az alkalmazott oktatástanok egyikéből írásbeli dolgozatot készítenek.

Az írásbeli szakvizsga a következő módon történik:

A gyógypedagógia, valamint a hallási, látási és értelmi fogyatékosok oktatástanának előadó tanárai a saját tárgykörükből három-három tételt terjesztenek a vizsgáló bizottság elnöke elé. Az elnök a hozzá benyújtott tételek közül tárgyanként egy-egy, összesen négy tételt kiválaszt és a kiválasztott négy tétel közül a „gyógypedagógia“ tételét külön és a három oktatástani tételt szintén külön lepecsételt borítékban az igazgatónak megküldi. Az igazgató az írásbeli vizsga első napján a „gyógypedagógia“ tételét tartalmazó borítékot a jelöltek előtt felbontja és a tételt kihirdeti. A jelöltek a kihirdetett tételt kötelesek kidolgozni.

Az írásbeli vizsga második napján az igazgató által felolvasott három oktatástani tétel közül a hallgatók tetszése szerint előre kiválaszt-

tott tételt dolgozzák ki. Ennek megfelelően a jelöltek a szakvizsga kérelmezése alkalmával a tanári karhoz benyújtott kérvényben előre kötelesek kinyilatkoztatni azt, hogy a hallási, látási, illetve az értelmi fogyatékosok oktatástanának tételei közül melyiket fogják kidolgozni.

A vizsgálat zárthelyű, időtartama 6 óra, mely idő alatt a vizsgáló bizottság egy-egy tagja gyakorolja az ellenőrzést.

21. §. A szóbeli szakvizsgálat tárgyai (a nyolcadik félév végén): 1.) Az emberi elme tana. (Kapcsolatban a fogyatékosok test és elméleti tanulmányozásának módszertanával). 2.) Gyógypedagógia. 3.) Fogyatékosügyi társadalompolitika és törvényszéki gyógypedagógia. 4.) Filozófia. 5.) Hallási, látási és értelmi fogyatékosok oktatástan. 6.) Magyarázó rajz.

22. §. Azok a jelöltek, akik a szakvizsgálat írásbeli részét, sikeresen kiállották, a szóbeli szakvizsgálatra, sikeresen elvégzett szóbeli szakvizsga után pedig gyakorlati szakvizsgára bocsáttatnak.

A gyakorlati szakvizsgálat a hallási, látási és értelmi fogyatékosok oktatása köréből kijelölt egy-egy, összesen három gyakorlati tanításból áll.

23. §. Az első alapvizsga első felére bocsátható az a jelölt, aki a Tanárképző Főiskola első két félévét szabályszerűen elvégezte és e két félév tárgyaiból legalább kielégítő eredménnyel felelt.

Az érettségi bizonyítvány alapján felvett jelöltek közül azok bocsáthatók az első alapvizsga első felére, akik a normálisok iskoláiban az előírt módon és óraszámban tanításokat hallgattak, gyakorlati tanításokat végeztek és a normálpedagógiából az első félév végén, az általános pszichológiából pedig a második félév végén kielégítő eredménnyel felelnek.

Az első alapvizsga második felére bocsátható az a jelölt, aki az első alapvizsga első felének sikeres letétele után a harmadik és negyedik félév tárgyaiból legalább kielégítő eredménnyel felelt.

Második alapvizsgálatra bocsátható az a jelölt, aki az első alapvizsga sikeres letétele után az ötödik és hatodik félév tárgyaiból legalább kielégítő eredménnyel felelt.

Szakvizsgálatra az a jelölt bocsátható, aki a második alapvizsgát sikeresen elvégezte és a hetedik és a nyolcadik félévben előírt tárgyakból legalább kielégítően felelt.

Az alap- és szakvizsgákra vonatkozó engedélyt a jelöltek írásbeli kérelmére az igazgató előterjesztése alapján a tanári kar adja meg.

24 §. Azok a jelöltek, akik írásbeli dolgozatukra elégtelen osztályzatot nyertek, három hónap múlva ismét vizsgára bocsáthatók.

Akik szóbeli alap, vagy szakvizsgálaton legfeljebb két tárgyból elégtelen osztályzatot nyertek, azok három hónap múlva jelzett tárgyakból javító vizsgálatot tehetnek.

Akik a szóbeli vizsgálaton kettőnél több tárgyból, a javító vizsgálaton pedig egy tárgyból is elégtelen osztályzatot nyert, csakis a m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter engedélye alapján bocsátható újból vizsgálatra. Oly esetben, amikor a jelölt kettőnél több tárgyból nyert

elégtelen osztályzatot, az egész alap-, vagy szakvizsgát köteles megismételni.

Akinek a gyakorlati szakvizsgán a tanítás egy tárgy köréből nem sikerül, az három hónap múlva az illető tárgyból javító vizsgálatot tehet. Akinek azonban a gyakorlati tanítása két, vagy mindhárom tárgyból, továbbá a javító gyakorlati vizsgája egy tárgyból is elégtelennek minősített, az egy év múlva a m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter engedélye alapján az egész gyakorlati vizsgát megismételheti. Ily esetben azonban a szervezeti szabályzat 12. §.-ában megállapított óraszámban nevelői gyakorlatokat és gyakorlati tanításokat tartozik az egész év folyamán végezni.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter engedélye alapján tett javító vizsgálatok sikertelen elvégzése után újabb javító vizsgálat nem engedélyezhető. Ez esetben a jelölt a Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola keretében tanulmányait nem folytathatja.

25. §. A vizsgáló bizottság a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter által megbízott elnökből, a Tanárképző Főiskola igazgatójából, a vizsgálat tárgyának előadó tanárából és a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter által külön megbízott szakfelügyelőből áll.

Az érdemjegyeket a vizsgáló bizottság állapítja meg, de egyenlő szavazat esetén az elnök szavazata dönt.

26. §. Az írásbeli vizsgálatra a jelöltek, csupán írószereket, vagy pedig az illetékes szaktanár által szükség esetén javasolt és a tanári kar részéről egyhangulag elfogadott segédeszközt vihetik magukkal.

Munka közben mással, mint az ellenőrző tanárral érintkezniök nem szabad. Aki e szabály ellen vét, az ellenőrző tanár javaslatára a vizsgáló bizottság által a vizsgálat továbbfolytatásától eltiltandó.

A felügyeletet teljesítő tanár a kész írásbeli dolgozatot átveszi, a benyújtás pontos idejét a dolgozatra rávezeti, azt névalíráásával ellátja.

27. §. A szóbeli vizsgálat céljaira az előadó tanárok az egyes tárgykörök tételeit összeállítják és az így összeállított tételeket a szóbeli vizsgálat megkezdése előtt az igazgatónak átadják. A tételt az elnök adja fel, a felelést a szaktanár vezeti.

28. §. A vizsgálat díját a tanári kar javaslata alapján a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter állapítja meg.

29. §. A tanárvizsgáló bizottság tagjainak a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter részéről esetenként megállapított tiszteletdíjra van igényük.

30. §. Érdemjegyek: jeles (1), jó (2), elégséges (3), elégtelen (4).

31. §. A vizsgálatról felvett jegyzőkönyvet a tanárvizsgáló bizottság minden egyes tagja aláírja és az ily módon szabályszerűen kiállított és a jelöltek írásbeli dolgozataival felszerelt jegyzőkönyvet az elnök és az igazgató jóváhagyása végett a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterhez felterjeszti.

32. §. A vizsgálatok eredménye az anyakönyvben részletesen bejegyzendő. Az anyakönyv tételei a vizsgáló bizottság elnöke, az igazgató és az előadó tanárok részéről hitelesítendőek.

33. §. A képesített jelölt gyógypedagógiai tanári oklevelet nyer, mely oklevél az anyakönyvbe foglalt adatok és érdemjegyek alapján állítatik ki.

34. §. Az oklevél szövege a következő:

Gyógypedagógiai Tanári Oklevél

Anyakönyvi szám:

Mi Gyógypedagógiai Tanárvizsgáló Bizottsági elnök és vizsgáló tagok bizonyítjuk, hogy aki az született és felső tanulmányait a Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskolán végezte, előttünk, a m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter számú rendeletével kiadott szervezeti szabályzat követelte képesítő vizsgálatot letette, még pedig a következő eredménnyel:

I. Az első alapvizsgálaton: Bonc-, élet és kórtanból:
Rendszeres és összehasonlító magyar nyelvtanból:

II. A második alapvizsgálaton: Fonetikából:
A beszédhibák tana és javításából: Hallási-, látási,-
értelmi- és erkölcsi fogyatékosok neveléstanából: A gyógy-
ítói nevelés történetéből:

III. A szakvizsgálaton: Általános gyógypedagógiából:
Fogyatékosügyi társadalompolitikából és törvénytudományi gyógypedagó-
giából: Filozófiából: Az emberi elme
tanából: Hallási, látási és értelmi fogyatékosok oktatás-
tanából: Magyarázó rajzból:

E vizsgálat alapján mi urat, urhöl-
gyet, a gyógypedagógiai intézetekben való nevelésre és tantásra a m.
kir. vallás és közoktatásügyi minisztertől ránk ruházott jognál fogva
képesítettnek nyilvánítjuk.

Minek hitelül ezen oklevelet kiadtuk és a Gyógypedagógiai
Tanárképző Főiskola pecsétjével és sajátkezű aláírásunkkal megerősítettük.

Kelt, Budapesten, 19..... hó..... n.

elnök

Pecsét.

igazgató.

Vizsgáló bizottsági tagok:

35. §. A tanári oklevélben összevontan szereplő tárgyak érdemjegyeit
a következő módon kell megállapítani.

Az osztályzás vizsgálatokon minden tárgyból külön-külön történik
és a vizsgálatok jegyzőkönyveibe is külön vezettedik be. Az érdemjegyek
az oklevélben való összefoglalásnál az általában szokásos osztályzási
eljárást kell követni, úgyhogy a maradékból egyharmad a jelölt javára,
ennél nagyobb maradék pedig a jelölt kárára irandó.

36. §. A gyógypedagógiai tanári oklevelet nyert jelölteknek az állami
gyógypedagógiai intézetekben való elhelyezésre, vagy kinevezésre nézve
a m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter felelőséget nem vállal.

37. §. Ennek a szabályzatnak kibocsátásával a gyógypedagógiai tanárok
képzése és képesítése tárgyában eddig érvényben volt szabályzatok
hatályon kívül helyeztetnek.

Irodalom

Taubstummepädagogische Abhandlungen von *Dr. G. Forchhammer*. Taubstumm-Verlag Hugo Dude, Leipzig C 1. Ára R. M. 5:50.— A szerző egy olyan nagy nevű dán siketnémaügyi pedagógus, akinek a felesége siketnéma. Ez a körülmény adott neki impulzust ahhoz, hogy életfeladatát a siketek nevelés-oktatásügyében lelje fel.

Fenti című munkájában évtizedes kutatásainak és megfigyeléseinek ad írásos formát. Tárgyilagos kritikával, mások érdemeinek elismerésével sorra veszi könyvében azokat a szakembereket, akik munkájukkal irányítólag hatottak a siketnémák oktatásügye terén. Emellett aztán igen értékes módon ír az ő módszeréről. Általában a siketnémák hangos beszédtanításának és szájról való leolvasásának általa kitermelt módjairól és formáiról. Nem elfogult, de ellenfeleivel szembe néz anélkül azonban, hogy velük szemben kíméletlen hangot használna. Munkáját addig is, amíg azzal részletesebben is foglalkozhatunk, azzal ajánljuk a kartársak figyelmébe, hogy értékes, komoly munkáról van szó s így mindenképpen érdemes úgy a figyelemre, mint pedig a megrendelésre.

A könyv tartalmát — tájékoztatásul — a következőkben közöljük: 1. Visszaemlékezéseim németországi utazásomra 1927. júniusában. 2. Samuel Heinicke (1727-90.) 3. A beszéd és gondolkodás közti összefüggés. 4. Emil Göpfert (1851-1906.) 5. Biztos beszédbeli közlési mód. 6. Természetes beszédmód. 7. Constatin Malisch (1860-1925.) 8. Rudolf Lindner (1880.) 9. Walter Querl. (188 .) 10. A belga módszer. (—)

Herodek Károly: A kis világtalan újoncok. Értekezés a „Gyermekvédelem.“ 1931. évi 9. számában. Népszerűen ismerteti és csoportosítja a magyar vakok intézményeit hivatásuk szerint, majd ismerteti azok működését. (Kf)

Mussolini színdarabja egy vakról. (Pesti Hirlap Vasárnapja, 1931. VIII. 2). Hat évvel ezelőtt az oiasz lapok sokat foglalkoztak a duce egyik színdarabjával. A „Signori, s incominia!“ (Kezdődik, uraim!) — ez a darab címe — egy vak vándormuzsikus tragédiáját adja. Az életnek ez a hajótöröttje a bárók füstös helyiségeiben hegedül és mielőtt húrjait megpendítené, szinte gépiesen jelenti közönségnek: kezdődik uraim! Vele jár egy gyönyörű leány, akit elhódít tőle egy élvezeteket hajhászó éjjeli alak. Az öreg vak visszaköveteli a leányt, akit az uccán szedett föl kisgyermekkorában és a maga számára nevelt föl. Amikor aztán a leány az élet jogaira hivatkozva menekülni akar a vak elől, az fölindulásában megfojtja, majd holtteste mellett előveszi hegedűjét, állához illeszti s fáradtan jelenti: kezdődik, uraim!

A szerző revolverrel akarta a leányt lelövetni, de *Virgilo Talli*

kitűnő színházigazgató ezt ellenezte, mert nem előkelő s mert a vak nem tud célozni. Eredetileg regénynek készült a darab, akkor, mikor *Mussolini* még képviselő se volt és a Popolo d' Italia-t szerkesztette. A darabnak Amerikában kellett volna először színre kerülni, de sohasem került színre. Valószínűen maga Mussolini is belátta, hogy nem színpadképes. (Kf)

Gaillard Henrik, a Gazette des Sourds-Muets szerkesztője betegsége miatt átadta lapját *Rubens-Alcaisnak*, a francia és nemzetközi siketnéma szövetség elnökének. *Gaillard* lapja a siketnémák legtekintélyesebb közlönye volt szerkesztőjének tollából 120 regény, ill. szakmű jelent meg eddig. (A)

„**Taubstummenwesen**” cím alatt Joh. Schlenkreich (Leipzig) a *Zeitschrift für Kinderforschung*, 1931. évfolyam 38. kötetében egy áttekintő referátát nyújt a szakembernek mindazokról a munkákról, melyek az utolsó két évben (1929-1930) a siketnémaügyre vonatkozóan megjelentek a szakirodalomban. Pár sorban ismerteti a szerzők műveit, behatóbban foglalkozván dr. G. Forchammernek a múlt évben Leipzigban megjelent munkájával. (Taubstummenpedagogische Abhandlungen.) Forchammer neve — mondja Schlenkreich — a német szakirodalomban évtizedek óta ismeretes. Fonetikai munkái, állásfoglalása az írás mellett, mint amely szerinte a siketnémaoktatás alapja, harca a tiszta leolvasás ellen és az ő szájkézsiztemája ama reformerek sorába állítják, kiknek törekvései középpontjában az u. n. *anyai beszédnyújtás* áll.

Történeti visszapillantásban kritika alá veszi a siketnémaoktatás két legrégebb mesterének egyoldalú módszereit: Heinicke, mint a tiszta hangosbeszéd módszerének előharcosa és de l'Epee, mint az írásmódszer képviselője.

A hangosbeszédnek és írásnak észszerű kapcsolatával érheti el igazi célját a siketnémaoktatás — mondja Forchammer.

Véleménye szerint Németországban az általánosan szokásos módszer — a gyermeket az artikuláció és leolvasás segítségével a megértéshez, illetve az élőbeszédre nevelni — erősen a történeti hagyományok befolyása alatt áll.

A lipcsei kollégák (Göpfert, Lindner, Querll) reformtörekvéseit látja, mert az oktatás kiindulópontjául az írást veszik. Ugyancsak ez alapon szerinte helyes úton jár Malisch az ő módszerével, valamint a belga eljárás is. Querll törekvéseit, aki a siketnéma gyermeket az anyaiskola nyomán képezi, neveli, elismeri. De nyíltan és becsületesen túlhajtásnak tartja Querllnek ama kísérletét, amikor az artikulált nyelvet csupán önkéntes utánzás által, egy kikényszerített, tiszta leolvasás alapján akarja előcsalni a gyerekekből. E tekintetben szerinte Malisch biztosabb alapon állott, aki a könnyebben felismerhető hangokat, utánzás útján a rejtettebbeket pedig mesterséges úton iparkodott kihozni és a beszéd öntudatlan begyakorlásán fáradozott.

A taglejtések visszaszorításától óva int Forchammer, minthogy azok a siketnéma globális beszédéletehez tartoznak.

Egyebekben a belga eljárás elvei az általa, továbbá Göpfert és Lindner által már évtizedek előtt hirdetett elméletekkel állanak összhangban.

A siketnémaságra vonatkozólag Schlenkerich statisztikai adatokat mutat be az 1925/26. évi birodalmi fogyatékosokról. Átlagban 10.000 lakásra 7·1 siketnéma esik. Csupán Bádenban e szám 9·6-ra szökik, Oldenburgban 5·6-ra esik. Figyelemreméltók a többszörösen fogyatékosok adatai: vaksiketnéma: 422; siketnéma és testileg súlyosan hibás: 1031; siketnéma és szellemileg fogyatékos: 2324; vaksiketnéma és testileg fogyatékos: 42; szellemileg fogyatékos vaksiketnéma 208: összesen 4099 egyén, vagyis 9·5‰-a az összes siketnémáknak.

A hadisiketnémák és megsiketültek száma 833. — Burkhardt megállapítja, hogy Szászországban az utolsó 100 évben csökkenést mutat a siketnémaság föllépése. 10.000 lakásra 1834-ben 6·37, míg 1925-ben csak 5·7 siketnéma esik.

Foglalkozást illetőleg legtöbbször a ruházókodásiparágaknál helyezkednek el.

A siketség okát illetőleg első helyen áll a sarlach.

Az öröklési statisztikák érdekes adatokat közölnek. Eszerint siketnémák házasságából származó 1511 gyermek közül 1376 teljesen normális, 14 gyermek egyéb fogyatékoságban szenved, míg siketnéma 121 van, ami 8‰-nak felel meg, alapul véve a siket szülőkötől származottak összességét.

A továbbiak során Schlenkreich az alábbi főcímek alatt sorolja fel részben a szaklapokban megjelent cikkeket, részben önálló munkákat:

1. A siketnémaság. 2. A siketnéma gyermek. 3. A siketnémák oktatója. 4. A siketnémaoktatás módszerei. 5. Diolaktika. 6. A nagyot hallók képzése. 7. Szervezés. 8. Történelem. 9. Siketnémákról való gondoskodás.

Minden egyes cikknek, munkának pontos megjelenési ideje, illetve helye megtalálható az említett folyóiratban.

Dr. Türei-Osváth István: A Homeros-énekkar. Értekezés a „Gyermekvédelem.” 1931. évi 6. számában. A melegszívű rendőrfogalmazó festi a vakság nyomorúságait, majd elragadtatással tárgyalja és méltányolja az énekarnak és karmesterének, *Schnitzl Gusztáv* tanárnak teljesítményeit. (Kf)

A siketnémaügy állami támogatása Olaszországban. (*Blätter 44. évf. 6. sz.*) Az olaszországi kollégák szaklapjaikban gyakran utasítják vissza a szemrehányást, mintha az ő módszereik elavultak lennének. Eme vádak különösen a franciák részéről hangzanak el.

A Német *Handbuch*-ban van egy megjegyzés az u. n. „*olasz módszer*” fejezet alatt, mely Fornaris és Tarras elméletével foglalkozik. Ferreri itt megjegyzi, hogy az olasz kartársak nem tartanak lépést az

idővel. Másrészt azonban Ferreri hangoztatja és jogosan, hogy az olasz siketnémaoktatásügy állandóan fejlődik és a fasiszta uralom részéről olyan támogatást kap, amelyet még egy olasz kormány sem nyújtott.

Jelen sorok röviden rámutatnak az olasz siketnéma-iskola *külső fejlődésére* és néhány tényezőre, melyek a legújabb időben az ügy fejlődésének különösebb lökést adtak.

Az első iskolatörvény Olaszországban 1859-ben jelent meg, tehát 150 évvel később, mint Poroszországban. A pedagógusok azt óhajtották, hogy a törvény rendelkezései a siketnémák oktatására is kiterjesztessenek és hogy a siketnémák tanítása állami ellenőrzés alá kerüljön. Dacára, hogy a 19. század második felében az intézetek száma egyre szaporodott, eredményt nem értek el. Csak 1923-ban történt fordulat.

Ferreri elmondja, hogy a fasiszta uralom kezdetén Gentile kultusz-minisztertől meghívást kapott, kinek előadta a siketnémák oktatásának akkori helyzetét.

Ferreri lelkes szavakkal fordulópontnak jelzi e kihallgatást, az olasz siketnémaoktatás történetében, mert a miniszter ígéretét csakhamar tett követte. 1923. dec. 13-án egy új iskolatörvényt fogadtak el, melynek értelmében az iskolakötelezettség a vakokra és siketnémákra is kiterjesztendő a 16-dik életévig. A törvény iránytszabott az intézetek számára, az igazgatók és tanárok kinevezésére vonatkozólag és kilátásba helyezte az állami támogatást. 1924-ben aztán egy különbizottság ki is dolgozta a szokásos végrehajtási utasítást a nevezett törvényhez.

A törvény véglegesen 1925-ben iratott alá. De egyuttal 2¹/₂ millió líra irányoztatott elő a siketnémák és vakok képzésére. Intézkedés történt továbbá az iskolaköteles siketnémák statisztikájának összeállítására és a normális siketnémák elemi kiképzésére is.

Elsősorban a milánói intézet fejlesztésére fordítottak különös gondot azzal az elhatározással, hogy ez az intézet szolgáljon mintául a többi intézeteknek is.

A gyermekeket ez intézetbe csak korlátolt számban (60) vesznek föl. Ez a korlátozás mindaddig fenmarad, amíg az állam egy olyan új épületet állíthat, amelyik szerelés tekintetében is megfelel majd a kitzűzött célnak. Az intézethez csatolt tanárképző-szeminárium kiépítése által eme intézet a siketnémaoktatás számára mintegy középponttá válnék Olaszországban.

A vezetőség gondoskodott a könyvtár jelentékeny kibővítéséről is.

Az intézettel kapcsolatban van egy ambulatorium is orr-, gége- és fülbajok számára. — Eme ambulatorium a klinikai kezelés mellett tudományos célokat is szolgál.

Végül megemlítendő, hogy az intézetbe a felnőtt siketnémák is bejárhatnak, akik a beszédet és a leolvasást gyakorolják.

Fentiekből megállapítható tehát, hogy a siketnémaoktatás ügye Olaszországban az utóbbi években gyors tempóban halad előre és az új iskolatörvény lehetővé teszi, hogy az olasz kartársak azt magas nivóra emeljék. — *Frey.*

A. J. Hagström, Lärokurs i modersmalet för dövstumma. Härnösand 1928. Svéd kartársunk: Az anyanyelvtanítás menete címen három részből álló beszédanyaggyűjteményt bocsájtott közre, 1880. óta immár V. kiadásában, $68 + 72 + 87 = 227$ oldalnyi terjedelemben. A szerző V. kiadásának előszavában a kifogyott tankönyvecskék további keresletére hivatkozik, mint indokra, de megemlíti azt is, hogy már igen sok svéd intézet és nem egy kartárs rég eltért az ő menetétől új, önálló úton haladva.

Egy-egy rész egy-egy könyvecskét jelent, amelyet egy-egy osztály növendékei kapnak kézbe. Minden ilyen könyvecske első részében grammatikai képletek köré csoportosított mondatok halmazát látjuk, a második részében pedig a grammatikai kifejezések gyakorlására szolgáló olvasmányokat találunk. Svéd kartársaink szakbéli beállítottságára szép világot vetnek úgy az említett kifejezésgyűjtemények, mint az olvasmányok.

Az első rész kifejezései: ki? mi? mit csinál? milyen? hol? igen, nem, nem-hanem, honnan? mivel? van, több, nincs, nincsenek, vannak, mennyi? én, te, ő, ez, az, és, melyik? az én, a te, az ő, mit? tud, engem, téged, őt, ad, kap, akar, mikor? csinált, fog csinálni, van, volt, lesz, és néhány melléknév.

Az első rész olvasmányai: A szék. A szivacs. A tábla. A galamb. A varju. A palack és a pohár. A ló és a szán. A tehén. A leány és a kendő. A leányka a tükör előtt. A fiú a padban. A tojás. Én. A lámpa és a gyufa. A tolltartó. A juh és a bárány. Az ágy. A buza. A fiú labdával. A nyirfa. Az aranyeső. Eső. A tanterem. A mező. Az ég.

A második könyvecske első részének kifejezései: mit csinált? és, amikor, ami, amilyen, nem minden, de, melléknevek fokozása, miért? azért, hogy . . . , azért, mert . . . , akkor, amikor . . . , szenvedő igealakok, mi célból?

A második tanmenet olvasmányai: Az erdő. A kert. A víz. Az iskola. A konyha. Az iparok. A gyermek tisztítja a kalapját. A ház. A ló és a kocsi. A tel. A karácsony. A fiú és a szán. A hőember. Az óra. A nap, a hold és a csillagok. A bubos kemence. A mókus. A tehén. A beteg leány. A könyv. Az ablak. A hangya. A szántó föld. A virágok. A fiú és a pillangó.

A harmadik könyvecske kifejezései: mi történik? úgy, hogy . . . , a mult idő 3. személye, mindkettő, vagy . . . vagy, mióta? mennyi ideig? minthogy, mialatt, milyen gyakran? hogyan? ha, esetben, ha nem, avégből, hogy . . . nemcsak- . . . hanem . . . , hacsak.

A harmadik könyvecske olvasmányai: A kert. A galamb és a kutya. Az aratás. A kés. A levél. A város. A falu. A varju és a kacska. Az időszámítás. Az engedetlen fiú. A vadászok. A templom. A fecske. A kutya. A víz. A kocsi. A fecskék. A fiú és a madárfészek. A könyv és a tükör.

Egy-egy könyvecske végén a feldolgozott szavak gyűjteményét ta-

láljuk. A három könyvecske együttvéve 1600 szót dolgoz fel, és pedig 900 főnevet, 350 igét, 150 melléknevet és 225 egyéb szófajt.

Hogy e tananyag feldolgozásának a szellemét megismerhessük, példaképen bemutatok egy grammatikai képlet köré csoportosított mondat-halmazt és egy olvasmányát, amint felütve a könyveket, éppen kapóra jönnek:

Az első rész 10. kifejezése: van „Nekem van késem. Neked nincs késed. A leánynak van ruhája. A fiúnak nincs köténye. A tehénnek van két szarva. A kutyának nincs szarva. A macskáknak karmaik vannak. A lovaknak nincsenek karmaik.

Kinek van sapkája? Kinek nincs sapkája? Kinek van köténye? Kinek nincs köténye? Kinek van bajusza? Kinek nincs bajusza? Kinek van órája? Kinek nincs órája? Kinek van kése? Kinek nincs kése?

Van-e könyved? Van-e labdád? Van-e a kutyának karma? Van-e a tehénnek körme? Van-e a libáknak tolluk? Van-e almád? Van-e késed? Van-e a fiúknak kötényük? Van-e kutyáknak szarvuk? Van-e nektek zsebkendőtök? Van-e nektek órátok? Van-e a kígyóknak lábuk? Van-e palavessződ? Van-e szárnyatok? Van-e a pillangóknak szárnyuk? Van-e a leányoknak kabátjuk? Van-e kalapod?

Mid van? Mid nincs? Mije van a táblának? Mijük van a kutyáknak? Mijük nincs a kutyáknak? Mijük van a leányoknak? Mijük van a fiúknak? Mijük nincs a fiúknak? Mi van nektek? Mi nincs nektek? Mijük nincs a kígyóknak? Mije van a juhnak? Mije nincs a juhnak? Mijük nincs a macskáknak? Mijük nincs a lovaknak?

Van-e az asztalon szivacs? Van-e könyv a padon? Van-e tintatartó az ablakban? Van-e a padlón kövecske? Ül-e padban leányka? Állnak-e a fiúk a székeken? Van-e papiros az ablakban? Van-e palavessző a padon?“

A harmadik könyvecske 15. olvasmánya: A víz. Az a víz, amit iszunk, az ivóvíz. Az ivóvizet a kútból vagy a forrásból hozzuk. Ivóvíznek, kútvíznek vagy forrásvíznek mondjuk. Ha egy fazék vizet teszünk a kályhára, akkor először langyos, majd meleg, végre forró lesz. A forró vízből gőzök szállanak fel a levegőbe. A levegőben éppúgy van víz, mint a földben. Az a víz, amely a felhőkből jön, amikor esik, az esővíz. Van folyóvíz és állóvíz. A nagy, mély és széles folyót folyamnak nevezük. A folyó közepén a víz a legmélyebb, a part felé sekélyebb. A patak sem nem mély, sem nem széles. Patakok és folyók fölé hidakat építenek vasból, kőből vagy fából. A palló egy deszkából áll, amely a patak fölött fekszik. A pallón nem mehetünk át kocsival, hanem csak gyalog.

A legnagyobb vízgyűjtők a tengerek. A tengerek és a tavak sokszor nagyon hullámzanak, amikor nagy szél, vagy vihar van. A tengervíz sós ízű. A vízben mindenféle állat él, úgymint: halak, rákok és bogarak. A partokon vízmadarak tartózkodnak, úgymint: kacsák, libák, sirályok és hattyúk.

Ebből a fajtából való minden nyelvgyakorlás és minden olvasmány. Régi tradíciót képviselnek, Hill tankönyveit dicsérik, amelyeknek fordításai. Ugyanilyen magyar fordítást is ismerünk.

A tradíció mellett ezek a szemelvények, illetőleg tanmenetek a beszédanyag tervszerűségének és rendszerességének a formáját, értékét és hatását is bemutatják. Amikor az ember elméje arra vállalkozik, hogy életet épít fel a siketnémák számára, rendszeres és tervszerű beszédfejlődési folyamatot biztosít az ő számukra konkrét beszédanyag előtárásával, akkor ennek a svéd embernek a dícséretét érdemli. (?)

A fizikus, a kemikus az orvos, a mérnök, a modern pedagógus, a siketek beszédpedagógusa, a természet törvényeit ellesve, természettudományi gondolkozással, a következmények előre való mérlegelésével, céltudatosan és célszerűen, a lehetőségeknek és ez időnek emberileg lehető teljes hasznosítása mellett, egyéni felelősségének teljes tudatában és nem minta után cselekszik. (*Merész*)

Csokonai Vitéz Gizella: A fénytelenység világából címen kiadta költeményeit *Herczeg Ferenc* előszavával. A vak költő versfüzetének ára 1 pengő s minden könyvkereskedésben kapható. (*Kf*)

Ernst Emmerig: Sprachformenbüchlein für Unterklassen der Schulen spracharmer Kinder. München, 1931. Kétségtelen, hogy a nyelvvalak megfelelő gyakorlása a siketnémaintézetek első osztályaiban felette szükséges és alig tudjuk növendékeinket a helyes kifejezés és az alapvető nyelvvalak használatában elég korán támogatni. E gyakorlatok felhasználásával részben a beszédtanítás, részben pedig a fogalmazástanítás keretében az amúgy is rövid képzésidő folyamán megfelelő átmenetet érhetünk el a többé-kevésbé fárasztó konstrukció és automatikus helyes beszédfolyamat között. Grammatikai alakjukat tekintve a gyakorlatok egyformán óvakodnak a túlzott nyelvtani konstrukcióktól (*Buchdeutsch*), mint az u. n. siketnéma-nyelvtől, valamint az aphoristikai kifejezésmódtól. A legtöbb esetben a gyakorlás anyaga egész mondatok formájában van öltöztetve, amelyek világosan felfogható tárgyi tartalommal bírnak és csak kivételképen szerepelnek egyes szavak és szócsoportok, amennyiben ezek tartalmi alapként elégségesek. A 95 oldalra terjedő könyvecske ára 1 R. M. és a szerző kiadásában jelent meg (*Studienrat E. Emmerig, München, Häberlstrasse 10/III*). Az éfélé gyakorlati anyag gondos, ismételt és szemléltetett begyakorlását és vérrévalását nagyon szükségesnek tartom mindenféle új eljárás anyaiskola, beszédautomatizmusok stb.) mellett is s felette kívánatos volna, ha a magyar tankönyvek egy ily irányú művel meggyarapodnának.

Sch. A.

Karl Baldrian: Sach-, Sprach- und Sprach-Schemata-Erlebnisse. (Tárgyi-nyelvi- és nyelvséma-élmények.) *Otto Nemnich Verlag, Kempten-Leipzig. 1929. VIII. 138. old.* Ez a munka gyakorlati tapasztalatokban gazdag és szakmegismerésekben értékes siketügyi szakembert dícsér. Amit ez a könyv, mint megismerést nyújt, az összefoglalása

mindazoknak a megismeréseknek, amelyek a szerzőnek számos tudományos munkájából, a gyakorlatban beigazolódta. Ami a szerzőnek gyakorlati tudását illeti, az majdnem felülmúlhatatlan. Ezt, a híre mellett, előttünk fekvő munkájának szuggesztív hatásából is megérezzük, amellyel az olvasót végigvezeti a siketek megszólaltatására vonatkozó gondolkozási területen.

Első tanáréveim óta *Baldrianban* egyik mesteremet láttam. A gyakorlati munka terén — amelyet nyugdíjas éveiben sem tud elhagyni — őt utánozhatatlannak kell minősítenem még most is, amikor az elmélet terén már nem állunk azonos alapokon.

A szerző a hallási fogyatékosok beszédtanítását nyelvtani beállítottságból tárgyalja. Az ő könyvét az ilyenemű munkák sorozatának befejezőjeként lehet tekinteni, annál is inkább, mivel sok olyan magaslatra viszi fel az olvasót, amelyekről a siketek beszédre nevelésének funkcionális területére is betekintést nyertünk. Ezért sem szabad e mellett a munka mellett közömbösen elmenni.

Merész (Michels) Fülöp.

„**Hírek a vakok világából.**“ Ez egy ujságnak a címe. Közönséges íves írópapiroson jelenik meg gépirásos sokszorosítással, 3 lapnyi terjedelemben, 250 példányban. Olvassuk első számának a fejét:

„I. évf. 1. szám, 1931. augusztus 15. **H í r e k a v a k o k v i l á g á b ó l.** Kézirat gyanánt megjelenik havonként kétszer. Szerkeszti és kiadja *dr. Bánó Miklós*, Budapest VII. Erzsébet-körút 16. Tel. 44-2-33. Póstatakarékpénztári számla: (BELHORO vakok csoportja) 58.310. A költségek fedezésére 6 pengő évi hozzájárulás kívánatos. Kérjük e hírek közlésével azok minél szélesebb körben való terjesztését.“

A lap első cikke:

„Szerkesztő uraim! Megbízható híreket akarunk önökhöz juttatni. Igényünk nincs. Nem ragaszkodunk a hírforrás megnevezéséhez és nem kívánunk előfizetési díjat. Kérjük, vegyék át híreinket kedvük szerint megrövidítve és legyenek segítségünkre tanáccsal és tettel, hogyan fejlesszük e külföldi mintára megindított hírszolgálatunkat, hogy az önök közönségének azt adhassuk, ami őt valóban érdekli. Ennyi a mi híradónk rövid beköszöntője.“

Azután következnek a hírek egymásután, nagyon ügyesen, szószaporítás nélkül megszerkezve. Csupán a hírek forrásainak megnevezését, amit pedig nagyon fontosnak tartunk, nélkülözzük gyakran.

Örömmel üdvözljük a magyar vakok ügyének ezt a könyvatosát és vállalkozószellemű megindítóját, *Bánó Miklós dr.-t*, aki fáradhatatlanul dolgozik a vakok ügye barázdáin s aki most ezzel a ténykedésével ismét szaporította érdemeit.

Csak attól tartunk, hogy, mint a vakok érdekében megindult régebbi lapvállalkozásoknak (Vakok Ügye, Vakok Önmagukért, Vak Munkás, Vakok Útja) anyagiak hiányában ez sem lesz hosszúéletű. Kérjük ezért az intézeteket, hatóságokat, járuljanak hozzá évi 6 pengővel az új lap fönntartásához. (Kf)

A magyarországi összes gyógyypedagógiai intézetek és kiségitő-

Sorszám	Az intézet neve	T a n e r ő k s z á m a									1920/21	1921/22
		Gyógy- ped. tanár		Óvónők és kézim. mestern.		Kiségitő iskolai tanító		Beosztott tanító		Órások és hióktatók		
		Kinev.	Megb.	Kinev.	Megb.	Kinev.	Megb.	Kinev.	Megb.			
I. Siketnémák intézetei												
1	Siketnémák áll. int. Bpest	19	—	—	—	—	—	—	—	3	138	151
2	Izr. siketnémák orsz. int. Bpest	3	1	—	—	—	—	—	—	6	78	81
3	Siketnémák áll. s. int. Debrecen	10	2	2	—	—	—	—	—	5	99	101
4	Siketnémák áll. s. int. Eger	10	—	—	—	—	—	—	—	3	37	50
5	Siketnémák áll. s. int. Kaposvár	7	1	—	—	—	—	2	—	4	30	31
6	Siketnémák áll. s. int. Kecskemét	7	1	—	1	—	—	—	—	1	42	51
7	Siketnémák áll. s. int. Sopron	11	1	—	—	—	—	—	—	4	51	53
8	Siketnémák áll. s. int. Szeged	13	—	—	1	—	—	—	—	3	86	112
9	Siketnémák m. kir. orsz. int. Vác	15	1	2	—	—	—	—	—	3	128	147
10	Siketnémák szfv. ip. tanoncisk. Bpest	1	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—
11	Siketnéma fiukat foglalk. int. Vác	2	—	—	—	—	—	—	—	2	32	32
12	Siketnéma leányokat foglalk. int. Vác	1	—	1	—	—	—	—	—	—	11	14
összesen :		99	7	5	2	—	—	2	—	39	732	823
II Nagyothallók Dr. Török B. sz. főv. i. Bp.												
összesen :		5	—	—	—	—	—	1	—	3	—	—
III. Beszédhibák jav. szolgáltató tanf.												
1	Beszédhibák jav. szolg. áll. tanf. Bp.	1	—	—	—	—	—	—	—	—	54	61
2	Szföv. beszédhib. jav. szolg. tanf. Bp.	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Beszédhibák jav. szolg. tanf. Pécs	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
összesen :		1	6	—	—	—	—	—	—	—	54	61
IV. Vakok intézetei												
1	Vakok József m. kir. orsz. int. Bpest	18	1	1	4	—	—	—	—	4	198	210
2	Lov. Wechselmann vakok int. Bpest	1	—	—	—	—	—	—	—	2	28	27
3	Vakok á. s. közp. fogl. és ifju v. i. Bp.	3	1	—	—	—	—	—	—	—	119	134
4	Ifju vakok á. s. int. Szeged	1	2	—	—	—	—	—	—	—	18	22
5	Ifju vakok á. s. int. Szombathely	2	—	—	1	—	—	—	—	2	52	49
6	Vakok foglalkoztató int. Miskolc	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	22
összesen :		25	4	1	5	—	—	—	—	8	437	464
V. Szellemi fogyatékosok intézetei												
1	Áll. gyógyped. nevelő intézet Bpest	11	1	—	—	—	—	—	—	3	89	92
2	Szföv. X. ker. gyógyped. int. Bpest	4	1	—	—	—	—	—	1	3	—	—
3	Békésm. pártf. e. Gyógyp. i. Gyula	1	5	—	—	—	—	—	—	3	—	—
4	Békésm. pártf. e. Gyp. i. Kisújszállás	2	5	—	—	—	—	—	—	2	—	—
5	Szf. III. ker. Gyógyp. int. Bpest	3	1	—	—	—	—	—	—	3	—	—
összesen :		21	13	—	—	—	—	—	1	14	89	92
VI. Kiségitő iskolák												
1	Áll. kiségitő iskola Baja	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—
2	Áll. kiségitő iskola Budapest	10	1	—	—	—	—	1	—	3	185	186
3	Székesfővárosi 77 kis. létsz. oszt.	3	2	—	51	7	12	2	—	1	—	—
4	Áll. kiségitő iskola Csongrád	—	—	—	—	1	—	—	1	1	36	36
5	Áll. kiségitő iskola Debrecen	—	—	—	—	4	—	1	1	5	79	69
6	Áll. kiségitő iskola Eger	—	—	—	—	1	—	1	—	2	47	44
7	Áll. kiségitő iskola Gyöngyös	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—
8	Áll. kiségitő iskola Hajdúhadháza	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
9	Áll. kiségitő iskola Kecskemét	—	—	—	—	4	2	—	—	4	91	131
10	Áll. kiségitő iskola Kiskunhalas	—	—	—	—	1	—	1	—	—	37	40
11	Áll. kiségitő iskola Kispeszt	1	1	—	—	2	—	—	—	5	—	—
12	Áll. kiségitő isk. Kispeszt-Wekerletelep	1	—	—	—	3	—	—	—	3	—	—
13	Áll. kiségitő iskola Mezőtúr	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
14	Áll. kiségitő iskola Miskolc	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—
15	Áll. kiségitő iskola Nyiregyháza	—	—	—	—	1	—	3	—	5	—	—
16	Áll. kiségitő iskola Pécs	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
17	Áll. kiségitő iskola Pesterzsébet	—	—	—	—	5	1	—	—	—	—	57
18	Áll. kiségitő iskola Szeged	1	—	—	—	2	—	1	2	4	86	89
19	Városi kiségitő iskola Szombathely	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	18
20	Áll. kiségitő iskola Újpest	—	—	—	—	6	—	1	—	4	—	78
összesen :		17	6	—	51	37	16	16	5	41	561	748
48	Valamennyi gyp. i. és kis. isk. össz.	168	36	6	58	37	16	19	6	105	1873	2188

iskolák növendékeinek számszerű adatai az 1930—31. tanítási évben.*

Növendékek létszáma az								Növ. létsz. 1930/31 tanévben				
1922/23	1923/24	1924/25	1925/26	1926/27	1927/28	1928/29	1929/30	Bennlakó	Bejáró	Fiu	Leány	Összesen
t a n é v b e n												
171	166	137	144	153	164	151	141	104	30	73	61	134
75	68	61	61	52	54	48	55	45	6	28	23	51
111	114	114	116	109	122	128	119	122	12	60	74	134
62	64	61	68	81	91	91	87	83	3	51	35	86
47	53	58	66	77	82	87	83	81	3	50	34	84
61	60	65	71	59	67	79	69	—	73	44	29	73
66	63	76	84	92	99	111	105	102	5	59	48	107
131	127	130	139	139	139	137	133	108	13	69	52	121
156	151	168	150	158	161	161	144	145	—	86	59	145
—	—	—	—	—	—	—	42	—	45	32	13	45
32	32	32	34	32	43	43	37	41	—	41	—	41
17	18	16	16	18	23	26	28	28	—	—	28	28
929	916	918	949	970	1045	1062	1043	859	190	593	456	1049
—	—	33	33	34	36	40	38	22	20	26	16	42
—	—	33	33	34	36	40	38	22	20	26	16	42
65	68	64	71	72	67	77	69	—	67	50	17	67
—	—	—	—	—	391	594	660	—	417	254	163	417
—	—	—	—	—	—	—	—	—	36	24	12	36
65	68	64	71	72	458	671	729	—	520	328	192	520
216	215	217	207	213	220	228	213	211	1	119	93	212
26	28	25	20	21	19	19	16	12	—	11	1	12
143	147	136	130	143	147	147	190	201	—	23	178	201
24	30	46	43	48	30	40	41	41	—	41	—	41
57	56	57	55	63	54	59	52	54	—	53	1	54
22	22	22	23	22	22	23	16	19	—	19	—	19
488	498	503	478	510	492	516	528	538	1	266	273	539
102	102	102	105	110	119	116	100	88	8	67	29	96
—	—	—	55	37	45	49	49	48	—	35	13	48
—	—	—	—	52	42	38	83	75	—	—	75	75
—	—	—	—	—	—	118	140	143	—	143	—	143
—	—	—	15	29	33	37	49	47	2	39	10	49
102	102	102	175	228	239	358	421	401	10	284	127	411
—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	11	5	16
167	187	182	181	177	183	184	141	—	146	86	60	146
—	—	870	914	966	948	966	1024	—	1157	674	483	1157
37	35	37	35	36	35	34	34	—	34	28	6	34
90	123	102	105	95	96	101	92	—	103	70	33	103
36	42	39	30	32	31	31	37	—	42	27	15	42
—	—	—	—	—	—	—	17	—	20	16	4	20
—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	12	5	17
119	99	101	98	102	92	89	78	—	83	53	30	83
49	48	35	35	32	36	29	24	—	28	14	14	28
119	132	130	134	133	133	67	59	—	76	55	21	76
—	—	—	—	—	—	61	64	—	55	30	25	55
—	—	—	—	—	—	—	17	—	16	7	9	16
—	—	—	—	—	—	39	39	—	37	22	15	37
—	—	—	—	—	15	76	83	—	95	43	52	95
—	—	—	—	—	—	—	—	—	33	16	17	33
112	123	115	109	103	95	96	93	—	92	49	43	92
113	116	101	76	79	91	77	84	—	90	51	39	90
20	19	18	18	19	19	19	23	—	37	25	12	37
124	110	102	104	97	112	120	99	—	105	49	56	105
986	1034	1832	1839	1871	1886	1989	2008	—	2282	1338	944	2282
2570	2618	3452	3545	3685	4156	4551	4767	1820	3023	2835	2008	4843

ő szokott jelentését. Itt közöljük tehát az egyébként készen lévő jelentés számszerű adatait.

Egyesületi és intézeti élet

Kaposvári közgyűlésünk 1931. június-ában

Irta Schreiner Ferenc

Június 22-én a kaposvári vonatnak egy különkocsija megtelik csupa rég nem látott arccal, csupa mosollyal, baráti öleléssel. A siketnémák és vakok tanárai most hagyják félbe a munkát, szerte az ország különböző műhelyeiből szinte egyenest a kocsiba léptek, hogy megkezdjék pihenésüket. Nagy és nehéz munka után a jól megérdemelt pihenést. Ám a gyógypedagógus nem ismer munkaszünetet, csak keretváltást. A Keglerék, a Mlinkók szelleme él mindannyiunkban. Egyikünkben több, másikunkban kevesebb, de él s ha iramlik is az élet s visz új vakáció felé: a siketek és vakok tanára munkával koronáz multat, letűnt tanévet, — munkával köszönt jövőndő pihenőt, új feladatok számára új látóhatárt.

Ezért találkoztunk annyian, nyolcvanan, s ezért indultunk kaposvári kartársainkhoz szíves, kedves hívószavuk nyomán.

Kaposvár! Egyik oldalon szelíd lankások, másik oldalon virágos állomás, most érkezett vonatunk előtt pedig mosollyal, víg örömmel fogadó kartársak. Valamennyien ott voltak s mindegyike telve ajándékkal a megérkezettek részére: kedves ölelés, mellyel mindannyiunkat egyszerre jelkükbe zártak; figyelem, mellyel óvtak, hogy kőbe ne botoljék egyikünknek se lába; előzékenység, hogy kicsi gond se terhelje örömóráinkat; szolgálatkészség, hogy óhaj, vagy kíváncsiság — bár száz felől is érkezzék — kielégítetlen ne maradjon; kiapadhatatlan és fáradhatatlan szeretet, mellyel végigkísértek virágos Kaposvár uccáin, melynek nevében nyitották meg számunkra az intézet kapuit, mellyel bőséges, izes asztalt terítettek, tiszta, puha ágyat vetettek, melybe jókedvet vegyítettek, hogy csengő legyen kacagásunk és mellyel mindegyikünket érdemeseknek, hódolatot érdemlőknek minősítettek, holott ők szerények és alázatosak maradtak, ők: a szeretetnek igazi nagy ajándékozóí.

Dicséretes dolog, hogy a példaadásban nem állanak elszigetelten, egyedül. Elődeik vannak. Az előző évek közgyűléseinek vendéglátói is rendkívüli belső értékekkel tették felejthetetlenné ottidőzésünket. Emlékezzünk különösképpen Szegedre és Egerre. Debrecenre is. És a váci kartársak előzékenységére, kedvességére, valahányszor körükben találkoztunk. A jelekből látom, hogy a siketek és vakok intézeteinek tanárai között a „kartárs“ fogalma egyre jobban mélyül, tartalmilag egyre gyarapszik. Úgy érzem már túl is nőtt hagyományos értelmén, s nem jelenti már csupán a pályatársat, hanem a *munkatársat*, osztozóját a közös munkakeserveknek, munkagyönyöröknek, tehát munkaérdekeknek. A *munka* domborodik ki e tartalmakban, az a mozzanat, mely lényegünk, mely egyenértékű az eredménnyel, a sikerrel, mely jövőt alapoz és jövőt épít mely egyetlen és kizárólagos fegyverünk ahhoz, hogy a vesztett

csaták hibáit jóvátehesük, hogy az elkésztő jelent biztató jövődövé alakíthassuk.

Június 23-a hétköznapra esett. Mégis ünnepet jelentett valamennyi-ünknek s az ünnep hangulata meg is látszott mindnyájunkon. Valahol a közelben egy templomnak harangja szól. Jöttek is már a kartársak ünneplőben, áhitatos lelkülettel, jöttek a vendégek komoly feketében, virágos tavaszi czinekben s ahogy haladnak a gyűlés terme felé, jobbról is, balról is érdekes, komoly munkának szava meg-megállásra készíti őket. *Füzesi* művészlelke szól hozzájuk. Avagy tán nem is az övé, hanem azoké, kik tőle tanultak beszélni, kiknek ő adott új formanyelvet, mert a széles folyosón a tudományos rendezettség és megkapó izlés kereteiben tanárképző főiskolánk hallgatóinak rajzai láthatók az első kísérleti vonalaktól az élet mozgásos eleveenségének ábrázolásáig. Ők már egy új pedagógiai mesgyének járói, melyet eredeti út gyanánt mesterük fedezett fel számukra. És az általános vélemény az, hogy szépen haladnak, biztosan járnak. Sőt: javakorbéli kartársak követni akarják őket, mert helyesen értékelték az út célját, szempillantás alatt észrevették ennek az útnak rövidségét a gyermeki lélek tartalmai felé. Gratulálok mesternek és tanítványoknak egyaránt!

A tereméből hallatszik az elnök hívó csengője. Nem berreg, nem sikong, szeliden hív, serkenve szólít, mert a kéz, melyre szava engedelmeskedik, merő kedvességnek, figyelmes udvariasságnak a keze. Elhangzott a magyar Hiszekegy. És *Herodek Károly*, a mi elnökünk, ott áll az emelvényen, valamennyiünk fölött és üdvözli az összes megjelenteket azzal a szeretettel, közvetlenséggel és tisztelő bátorsággal, amilyennel ma — ebben a vonatkozásban — csak egy dicsekedhetnék valamennyiünk közül: éppen csak *Herodek Károly*. Túl az élet apró hiúságain, fent a kartársi, a munkatársi megbecsülés igen nagy magaslatain annyira első az elsők között, hogy az ő tekintélyének nem árt még az a példátlan szeretet sem, mellyel kikapcsol minden hivatalos formát értekezleteken, gyűléseken. Tanácskozásaink ő alatta a közvetlen épülésnek órái; összejöveteleink az ő vezetése mellett a baráti megértésnek, a jóindulatú megfontolásnak idői. Hatalmi szó el nem hangzott még ajkáról, mégis mindenki tiszteli őt; erős, egyenes a lelke és idején való önérzetessége is, mégis, — vagy talán éppen azért — mindenki szereti őt. Most is, ahogyan előttünk áll és szól hozzánk, ahogy kezeit kulcsolja s karjait tárja felénk, ahogy hajlik hozzánk megfontolt szavával, van valami rajta, benne az egyszerű, ősi erő fényéből, melegéből. Valami nyugodtság, mely bennünket is nyugtat, valami biztató, valami felemelő, mely nekünk is erőt ad, a mi tekintetünket is felfelé igazítja.

Üdvözlő beszédében mindenre kiterjeszkedett, ami a közvetlen multból érték, ami a közvetlen jövő számára ígért. Szeretettel tette, mert amikor szemlét tartott értékeink forrásai és tartalmai körül, maga mondotta, hogy a szeretet poharát mártja ezúttal a kaposvári kartársak által kínált forrásba. A közgyűlés egész beszédjét jegyzőkönyvben örökítette meg.

Következett a megható, de egyúttal megtisztelő hódolatnak a perce, amikor *Klug Péter* országos szakfelügyelőnk a közoktatásügyi miniszter úr nevében elismerését fejezte ki a gyógypedagógia tanárságának az általában eredményes, sok tekintetben pedig dicséretes munkájáért, viszont a maga nevében további buzgolkódásra serkentette kartársait egy szebb és jobb jövőnek türelmes megmunkálása érdekében. A megjelent vendégek élén *Lehoczky Brunó* helyettes polgármester a város képviselőjében, *Herzog Manó dr.* pedig az intézet igazgató-tanácsa nevében köszöntötte kitüntető elismeréssel közgyűlésünket, annak résztvevői által a siketek és vakok tanárainak egyetemességét.

Közgyűlésünk lényeges pontjainál, az előadásoknál, *Descher:szky Ferenc* igazgató kartársunk foglalta el az elnöki széket. Két előadást hallgattunk. Mind a kettő szakavatott lelkületből fakadt, hiszen *Herodek Károly* és *Füzesi Árpád* szólott hozzánk bölcseséggel, érdekesen, tanítólag és hasznothozóan. Előadásaik egész terjedelmükben nyomtatásban jelennek majd meg, mihelyt mód és alkalom adódik hozzá. E helyen azért röviden csak azt jelzem, tisztán az emlékezés okáért, hogy *Herodek Károly* amerikai tanulmányútjával kapcsolatosan különösképpen a vakok bostoni Perkins-intézetéről szolt a tapasztalt szakember tárgyilagos ítéletével. Mindent meglátott, mi új, mi célszerű és követni való, de ha meg is növekedett az Ujvilágnak csodálatos fizikai és lelki értékekkel méretezett kereteiben a vakok jólétéért kialakult látóköre, mégis érintetlen maradt az a meggyőződése, hogy a vakok hazai intézete felveheti a versenyt Amerika legnagyobb, leggazdagabb intézményeivel is, mihelyt nevelési tartalmakról, életerős tudásról és életrevaló jártasságról esik szó. *Füzesi Árpád* a magyarázó rajz köréből vette előadásának anyagát. Táblázatok és mozgóképek bemutatásával fejtette ki a legfigyelmesebb érdeklődés közepette mindazokat az elgondolásait, melyek egy új rajz-tanítási út felismeréséhez, majd a gondolatok valóraváltása alkalmával a legmeglepőbb eredményekhez vezették. A művész intuíciója egybekapcsolódott benne a pedagógus tájékozódottságával s e kettő oly irányzatot teremtett meg, mely eredeti és magyar. Főiskolánk az egyetlen, mely a pedagógiai gyakorlatban kötelezővé tett magyarázó-rajzot tanítja s vizsgai tárgynak ismeri el; *Füzesi* elgondolása magának a rajz-tanításnak oly új irányát szabta meg a film alkalmazásával, hogy az jelenleg szinte beláthatatlan fejlődési lehetőségeket kínál.

Az igen nagy tetszéssel fogadott és a nagy közönségnek közvetlen érdeklődésébe kapcsolódott két előadás után a titkári, szerkesztői, ellenőri, stb. jelentéseket, a tisztviselők felmentését, az új tisztikar megválasztását s az egyéb közgyűlési folyóügyeket a közgyűlés tagjai már az intézet árnyas kertjében bonyolították le. A bizalom, a tisztelő szeretet egyhangúan újból azok mellett foglalt állást, kik — mint vezetői és intézői egyesületünknek — eddig is helyes úton terelték, helyes irányban vezették a siketek és vakok tanárainak egyetemességét. Változás csupán a pénztárosi tisztségben állott be, amennyiben *Rédiger Károly* helyett *Gáldy Andor* vállalkozott a pénztárosi ügyek vezetésére.

A közgyűlést társas ebéd követte, melyen *Deschenszky Ferenc* és *Dr. Véték György* polgármester a vendégeket, *Völker József* Kaposvár városát és Somogy vármegyét, *Simon József Deschenszky Ferencet* köszöntötte, *Varjay József* káplán pedig az apát-plébános üdvözlését tolmácsolta. *Wolkober János* tréfás felköszöntővel fokozta a lakoma kedves, bensőséges hangulatát.

A vacsorai közvetlenség és kedélyesség is megszólaltatta az érzéssel telített lelkeket annyira, hogy *Völker József*, *Wayán Ferenc* és *Török Sándor* felszólalásai után már dalba csendült, sőt táncra perdült a vendégsereg.

A kartársak javarésze balatoni kirándulással zárta be a közgyűlés tanulságos, hangulatos idejét. A közgyűlés tagjai hozzátartozóikkal együtt a Balatonra rándultak ki. Fonyódon fürdés, tízórai, aztán a „Kelén“ motoroshajón gyönyörű napsütésben, a magyar tenger szépségei között, Tihany nevezetességeinek megtekintése után Balatonfüredre. Itt egy nagyon kedves meglepetés várt ránk. *Pirovits Jenő* kartársunk meghívott bennünket a „hegybe“. Ott fönn az ő borpincéje előtt letelepedve, ellátva minden jóval, széppel, amit a Balaton nyújthat, szemben a Tihanyi fok pazar képével mondtunk búcsút egymásnak 1931-ben.

A megválasztott tisztikar: Elnök: *Herodek Károly*, társelnök: *Nagy Péter*, alelnökök: *Völker József* és *Schannen Péter*, titkár: *Vollmann János*, jegyző: *Szlavkovszky Endre*, pénztáros: *Gáldy Andor*, ellenőr: *Magyar László*, szerkesztők: *Istenes Károly*, és *Kirschenheuter Ferenc*, a kiadóhivatal vezetője: *Thüringer János*, számvizsgálók: *Fizáry Bódog*, *Hochrein Lajos* és *Mayer András*.

Választmányi tagok: *Bárczi Gusztáv dr.*, *Berinza István*, *Deschensky Ferenc*, *Kanizsai Dezső*, *Klúg Péter*, *Leopold Rezső*, *Merész Fülöp*, *Markovits Árpád*, *Palatinus N. Károly*, *Puha László*, *Schreiner Ferenc*, *Schulmann Adolf*, *Schnitzl Gusztáv*, *Simon József*, *Sturm József*, *Tóth Zoltán dr.*, *Török Sándor*, *Vatter Ferenc*, *Vida Lajos* és *Szép József*.
Póttagok: *Bartalos Sándor*, *Frey József*, *Góts Ottó*.

Cházár András ünnepség Vácott. Október 3.-án a siketnémák váci orsz. kir. intézete újból ünnepi díszet öltött. Megtartotta az évenként megismétlődő *Cházár-ünnepélyt*. Jól esett ezen a napon összejönnünk, legalább *Cházár* szelleme újból átformált, megihletet, új terhek vállalására készített bennünket. Erre az átformálásra, ihletésre, új terhek vállalására, elviselésére ma igen-igen nagy szükségünk vagyunk. *Schulmann Adolf* igazgató ünnepi beszédét is ez az alaptónus jellemezte. Volt benne hazafiui bánat, nemzeti büszkeség, hogy adatott nekünk *Cházár András*; volt benne új tettekre sarkalás. Beszéde a múlt idők serleg-beszédeihez méltó, a mostani időkhez illő volt. Az intézeti növendékek ünnepsége és *Nagy Péter* igazgató minden köszönetet és elismerést megérdemlő házigazdai figyelme, szép keretét adta a napnak.

A *Cházár András* ünnepség fényét, értékét emelte továbbá egyesületünk választmányi ülése is. Váci és budapesti kartásakat s a testvér-intézetek egy-egy kiküldöttjét, örömmel láttuk azon. Ezt a választmányi ülést szakülés egészítette ki, amelyen *Istenes Károly* szerkesztőnk számolt be a IV. finn-ugor kulturkongresszussal kapcsolatban szerzett külföldi szakügyi és uti élményeiről. Értékes utleírását 100-nál több vetített képpel tette élénk, érdekessé és szemléletessé. Felolvasása során csak összefoglalót, izelítőt adott, mert egy előadás keretébe mondanivalóit, közvetlen tapasztalatait összesűríteni nem tudhatta. Birjuk azonban ígétét, hogy szakoktatásunkat igen érdeklő és a külföldi, különösen az északi nemzetek siketnéma-intézeteiben folyó gyógypedagógiai munkát tárgyaló szakcikkei lapunkban megjelennek. Nagy elismeréssel honorált beszámolójából már ezuttal is büszkén ragadjuk ki azt a megjegyzést, hogy hazai szakoktatásunk eredménye, bizonyos kérdésben jóval felülemelkedik az északi nemzetek szakintézeteinek eredményei fölé. Voltak ott azonban értékes látnivalók is. Örömmel várjuk *Istenes Károly* szerkesztőnknek az északi népek siketnémaoktatásáról szóló cikkeit. (Sn)

Szaktanácsi gyűlés. (A szaktanács átszervezése). A gyógypedagógiai intézetek országos szaktanácsa f. évi július hó 1-én a siketnémák budapesti állami intézetében gyűlést tartott.

A szaktanács a szokásos folyóügyeken kívül letárgyalt egy különösebben is nagyfontosságú ügyet, a szaktanács átszervezését. Az erre vonatkozó javaslatot és indokolást *Klug Péter* orsz. szakfelügyelő, szaktanácsi előadó terjesztette elő. A szaktanács által egyhangulag elfogadott javaslata szerint az átszervezett szaktanácsnak lesz egy u. n. elnöki tanácsa. Ennek tagjai volnának: az elnök, a h. elnök, az előadó, a jegyző és a szakosztályok elnökei. Ezen elnöki tanács mellé 4 szakosztály létesítenék. Ugymint: 1. a siketnémák, nagyothallók és beszédhibások szakosztálya; 2., a vakok és csökkentlátásuak szakosztálya; 3., a szellemileg fogyatékosok szakosztálya; 4., a tanárképzés, egészségügy és tudományos kutatások szakosztálya. A teljes szaktanács maga ezentúl csak elkerülhetetlenül szükséges és fontos ügyekben és esetekben hivatnék csak egybe. Az előadónak ily értelmű javaslatára a szaktanács szervezeti szabályzata a következőkép módosíthatnék, illetve egészíthetnék ki:

A 9. §. után a következő négy új szakasz iktattatnék be a szaktanács szervezeti szabályzatába:

10. §. A szaktanács állandó bizottságai a következők: (Lásd fent a dűlt betűkkel szedett részt).

11. §. Az elnök, a h. elnök, az előadó, a jegyző és a bizottságok elnökei elnöki tanácsot alkotnak. Fontosabb ügyek megtárgyalására előadó javaslatára az elnök egyes szaktanácsi tagokat is meghívhat.

12. §. Az állandó bizottságok július, augusztus és szeptember hónapokat kivéve, minden hónap első felében legalább egyszer gyűlést tartanak, amely alkalmakkor megtárgyalják az elnökség által kiadott ügyeket és saját kezdeményezésükből mindazokat a kérdéseket, amelyek

véleményük szerint a szakoktatás előmozdítására alkalmasak. Javaslataikat minden hónap 20-ig eljuttatják az előadóhoz, aki azokat a minden hónap utolsó napjaiban összehívandó elnöki tanács elé terjeszti. Minden bizottság a szaktanácson kívül álló szakférfiakat is meghívhat a tárgyalásaira. Ezeknek azonban csak tanácskozási joguk van, de a szavazásban részt nem vehetnek. Az elnök és az előadó bármely bizottság ülésén megjelenhetnek és a tanácskozást meghallgathatja.

13. §. Az elnöki tanács hatás- és működési köre kiterjed mindazokra az ügyekre, amelyek általában a szaktanács elé tartoznak. Ezen ügyek legtöbbször nézve véglegesen határoz és csak a különösen fontos tárgyalási anyagokat terjeszti a szaktanácsnak évente legalább egyszer összehívandó teljes ülése elé. Az elnöki tanács minden egyes esetben külön határoz afölött, hogy mely ügyet terjeszt a szaktanács teljes ülése elé, avagy melyről tesz közvetlenül a VKM-nek javaslatot.

Mindezek alapján a szaktanács szervezeti szabályzatának a 10-15 §-ai ezentúl a 14-20 §-ai lesznek. A 17. §. azzal egészítették ki, hogy a bizottsági és elnöki tanácsi ülések után egyelőre semmiféle díjazás nem jár.

A megalakítandó bizottságokra nézve az előadó a következő javaslatot tette:

Az első bizottság elnöke: *Istenes Károly*; tagjai: *dr. Bárczi Gusztáv, Borbély Sándor, Deschensky Ferenc, Markovits Árpád, Merész Fülöp, Nagy Péter, Simon József, Schulmann Adolf és Völker József.*

A második bizottság elnöke: *Herodek Károly*; tagjai: *Schannen Péter, Schreiner Ferenc és dr. Tóth Zoltán.*

A harmadik bizottság elnöke: *Éltes Mátyás*; tagjai: *Berkes János, Szabó Károly, és dr. Schnell János.*

A negyedik bizottság elnöke: *dr. Tóth Zoltán*; tagjai: *dr. Bárczy Gusztáv, Éltes Mátyás, Herodek Károly, Istenes Károly, Merész Fülöp, dr. Schnell János, Schreiner Ferenc és dr. Szondi Lipót. dr. Ranschburg Pál és dr. Sarbó Artur* szaktanácsi tagok orvosi kérdések megtárgyalásánál bármely bizottságba meghívhatók.

A szaktanácsnak ily értelmű átszervezését legfőképpen a nehéz gazdasági helyzet adta pénzügyi okok idézték elő. Bármennyire sajnálatos ok is ez, mégis azt kell hangoztatnunk ezzel a kérdéssel viszonylatban, hogy minden rossznak van jó következménye is. Ez a jó következmény pedig ebben az esetben az, hogy ezzel a kényszerűség adta átszervezéssel tekintélyes mértékben és jobban fog érvényesülni a szaktanács munkájában is a szakosítás régen vajudó kérdésének ereje. Ha nem is 100%-ban, de mégis csak meg van a *szakosított szaktanács*. Hisszük és reméljük, hogy ennek nyomában hamarosan kialakul majd a *szakosított szakfelügyelet* is, no meg a *szakosított tanárképzés* is. Ha ezek is kialakulnak, a gyógypedagógia egész területén olyan nyugodt, békességes munka fog folyni, amelynek nyomában úgy az egyetértés, mint pedig a munkakedv az elérhető legmagasabb fokra fog emelkedni.

Ezért a kezdő lépésért e helyről is a legmelegebben köszöntjük

első sorban is a szaktanács előadóját, *Klug Péter* orsz. szakfelügyelőt, aki éles látásával s szerencsés tervezetével olyan előadói javaslatot produkált és fogadtatott el, amelyik a megadott körülmények között minden elismerést megérdemel. Ma még lehetnek s vannak is hiányai ennek a tervezetnek, de kezdő lépésnek s ezt aláhúzottan ismételjük, igen szerencsés. Másodsorban elismeréssel adózunk magának az egész szaktanácsnak is azért, hogy ezt a korszerű átalakítást egyhangulag magáévá tette.

A szaktanácsnak ily értelmű átszervezési javaslatát annál nagyobb örömmel közöljük, mert lapunk zártakor arról értesültünk, hogy a VKM. a szaktanács itt ismertetett átszervezését f. évi július hó 11-én kelt 701-43-1931. számú rendeletével már is jóváhagyta. - (ik)

Vak növendékek pályadíjai A vakok kir. intézete igazgatósága az ifjúsági önképzőkörben, illetve az ifjúsági vöröskereszt gyűlésén az elmúlt iskolai évben a következő írásos dolgozatokra hirdetett pályázatot: 1. Leendő életpályám. 2. Az erkölcsi életünket pusztító szenvedélyek irtása. Az első pályatétel két első díját 10-10 pengőt *Szokol Júlia* és *Szász József*, két második díját 5-5 pengőt, *Balla István* és *Horváth János*, harmadik, 3 pengős díját pedig *Holló Ignác* nyerte el. A második tétel két díját, 10-10 pengőt *Szokol Júlia* és *Szász József*, két második díját 5-5 pengőt pedig *Balla István* és *Sípos Ferenc* nyerte el. (Kf)

A siketnémák budapesti áll. intézete cserkészcsapatának nyári táborozása. Mint tavaly, úgy az idén is *Pirovits Jenő* testnevelési tanár vendégszeretetét élvezte szépen fejlődő cserkész csapatunk Balatonfüreden. A 16 főből álló kis csapat nagyszerű tábort állított össze a jólevegőjű hegyoldalban. Diszes kapu hívta a vendégeket és az árbócrúdra kitűzött magyar zászlót büszkén lobogtatta a szellő.

Vidám élet folyt nappal a táborban. Tábordíszítés, főzés, sportolás, fürdés és csónakázás tette változatossá a programot. Este pedig, ha a sötétség ráereszkedett a sátrakra, villanyvilágítás tette lehetővé a levélírást. Az éjjeli örököt sem lehetett úgy megközelíteni, hogy reflektor fény ne csapódjon a késői látogató szeme közé.

A csillogó szemű, jókedvű fiúkról senki sem olvasta volna le, hogy a sors mostohái. Ha a piacon bevásárlás céljából megjelentek, az árusok valósággal dédelgették őket. Ha egy-egy szakember figyelte önálló életüket — bekapcsolódva az életbe, lehetetlen, hogy önkénytelen is eszébe ne villanjon a siketnémaoktatás azon régen hangoztatott problémája, hogy ne a tanterem négy fala között keressük a beszéd anyagot, hanem vigyük ki a siketnémát az életbe; ad az lépten-nyomon alkalmoszerű témát — anyagot. Száz és száz helyzet kereste kint a táborban is a megfelelő kifejezést, amit ismert ügybuzgalmával lépten-nyomon nyújtott a fiúknak a velük ott is állandóan foglalkozó *Pirovits Jenő* parancsnok.

Vendégeket is fogadott a kis csapat. *Frey József* budapesti és *Végh Ferenc* soproni tanár kereste fel őket.

Jómagam is egy hétig élveztem vendégszeretetüket. Gyönyörködtem

jókedvükben, hangyaszorgalmukban. Azután a szülők közül is meglátogatták egy páran fiaikat. A Balaton körüli gyalogtúrára induló turisták is élvezték táborozó cserkészcsapatunk magyaros vendégszeretetét.

Meg kell emlékezni a szomszédban lakó molnár jószivéről is, aki liszttel, gyümölcscsel és süteménnyel fejezte ki részvétét és rokonszenvét. A siketnémák budapesti áll. intézete igazgatójának gondoskodása révén is kaptak a cserkészek, mint az intézet növendékei úgy élelmiszeranyagot, mint pedig számbavehető pénzösszeget is. Evvel vált ugyanis jórészt lehetővé az ideai táborozás.

Barnára sülve és meghízva szedték fel a fiúk a sátorfát és hagyták ott fájó szívvel a szép magyar tengert. (Tomek)

Évzáró ünnepet tartott a Vakok Gróf Andrássy Dénes Önképzőköre a Vakokat Gyámolító Orsz. Egyesület székházának hangversenytermében június 21-én. A nyólc pontból álló szép műsort nagyobbára a vak ifjak zenekara és a vak munkások Homeros-Énekkarának női és vegyeskarai adták. Az ünnepség *Tóth Zoltán dr.*-nak, az egyesület igazgatójának záróbeszédével végződött. (Kf)

Évzáró a vakok kir. intézetében június 18-án. Az intézet évzáróinak mindig gazdag műsora az idén egy új ponttal, egy szép képpel bővült. Az iskolai eredmények bemutatása és a testgyakorlatok közé ékelődött ugyanis a „Tisztelgés a Nemzeti Zászló előtt“. A testgyakorlás formaruhájába öltözött összes növendékek az intézet udvarán négyszöget alkottak, a négyszög közepén a nemzeti zászló. Az ezer főnyi közönség néma csöndjében a növendékek elmondták a „Nemzeti Hiszekegyet“ s utána elénekelték a Himnuszt. A kép nagyszabású és megható volt.

Ezt követték az osztály, illetve csoportonkinti zenés tornagyakorlatok. Szívesebben láttunk volna, különösen az alsóbb osztályok csapataitól a már megszokott és újat nem igen nyújtott szabadgyakorlatok helyett szabadtéri játékokat.

A díszteremben lefolyó 12 zene- és énekszámából, valamint szavaltatokból álló szép műsort *Herodek Károly* igazgató zárta be, ki a kilépő növendékekhez intézett atyai szavai után, jutalmakat osztott ki távozó növendékei között. (Kf)

Az Országos Siketnéma-Otthon gyűjtése Szept. 12-én tartotta meg az Otthon ideai urna- és perselygyűjtését Budapesten, amely 2165 P-t eredményezett. A gyűjtést Bertók Andor tanártársunk szervezte és bonyolította önzetlen és nagy fáradtsággal. (nf)

Hírek a Soproni siketnéma-intézetből. A siketnémák soproni intézetében a tanév végén megtartott atlétikai versenyen két kiváló atléta tüntette ki magát. *Boros Ferenc*: Diszkosszal 34 m. 04 cm.-es-, súllyal pedig (5 kgr.-os súly) 12 m. 50 cm.-es dobást produkált. *Novák Kálmán*: A 100 m.-es síkfutásban 13 mp.-cel, 400 méteren 58:7 mp.-cel, a távolugrásban 5 m. 26 cm.-rel, a magasugrásban pedig 140 cm.-rel lett első.

Az ottani siketnéma-intézet évzáró vizsgájáról a *Oedenburger Zei-*

ung 1931. VI. 19-diki száma igen részletesen és nagyon elismerő, meleghangon számolt be olvasóközönségének.

A tanévzáró vizsga után az intézet 18 cserkésze *Végh Ferenc* tanártársunk vezetése mellett 10 napig a városi cserkész táborban táborozott. Ezalatt az idő alatt az intézet derék cserkészei elismerésre méltóan mutatták be felkészültségüket úgy a város közönségének, mint pedig a *Sopronban* táborozó idegen városbeli cserkészcsapatoknak is.

Az orsz. szakfelügyelő javaslatára a Testnevelési Főiskolán rendezett nyári játéktanfolyamon a soproni siketnéma-intézetből *László Géza* és *Horváth Vera* testnevelő tanárok vettek részt. (óá)

A siketnémák budapesti áll. intézetének versenypályázata.

Istenes Károly, az intézet igazgatója nagyra értékelvén a nemes versenynek nevelő értéket, már évek óta rendeztet az intézetben tanulmányi versenyt. A mult tanévi versenypályázatnak témája a rajzitanítás köréből került ki. Elismerés *Füzesi Árpád* rajztanárnak és dícséret a versenyben résztvevő növendékeknek azért a feltűnően szép, izléses és ötletekben igen gazdag eredményért, amit ezen a címen produkáltak.

A versenypályázat témája a következő volt: *Készítendő 1/4 év nagyságban egy férfi, illetőleg női kalapüzletet hirdető plakát.* Kidolgozás: Színes tempera 3, vagy 4 színben: A kiküldött bíráló-bizottság az első díjat (10 P.) *Konka Béla* VIII. osztályú tanulónak ítélte oda, aki figurális megoldást választott. A II. díj (6 P.) nyertese: *Tóth István* VII. oszt., a III. díj (4 P.) nyertese *Kopor Teréz* VIII. o. tanuló. — Dícséretet és (2-2 P.) pénzjutalmat nyertek: *Páll Margit* (VIII. o.) *Kiss Nándor* (VII. o.) *Horváth József* (VIII. o.) *Varga Erzsébet* (VII. o.) *Szabó Alajos* (VII. o.) — Dícséretben részesültek: *Tóth János*, *Páll Mária*, *Kovács Magdolna*, *Sipos István*, *Rohonczy Mária*, *Deák Róza*, *Veszeli János*, *Hübel Béla*, *Szőnyi Pál* és *Mezei László*. — A versenypályázat anyaga a siketnémák budapesti áll. intézetében megtekinthető (Ily)

Uj beszédgyógyító tanfolyamok. A VKM. a szaktanács javaslatára megkeresett több olyan vidéki várost, ahol gyógypedagógiai intézet van, azzal a kéréssel, hogy városi támogatással szervezzenek beszédgyógyító-tanfolyamokat. Ennek a miniszteri felhívásnak már is megvan a foganatja, amennyiben: Szeged 800, Sopron- és Kecskemét 700, Vác pedig 600 pengőt állított be költségvetésébe azon célból, hogy az ottani siketnéma-intézetekkel kapcsolatosan beszédgyógyító-tanfolyamok szerveztessenek. Most már aztán az ottani kartársakon fog múlni, hogy ezt a nagyfontosságú kérdést miként fogják a leghelyesebben megoldani. (ik)

Siketnéma Olimpiász Nürnbergben. A siketnémák nemzetközi sportszövetsége 1923-ban Páris-Lüttich székhellyel megalakulva, elhatározta, hogy testi- és szellemi kulturájuk fejlesztése céljából, s a nemzetközi testvériség és összetartás ápolására, a hallók olimpiásza mintájára 3 évenként külön siketnéma olimpiászt rendez.

1924-ben Párisban, 1928-ban Amsterdamban tartották, a folyó évit, augusztus 19-26. között Nürnbergben rendezték.

A magyar siketsportolók az első kettőre, anyagi okok miatt nem juthattak el. Ezuttal a testnevelési tanács faktorainak megértő jóindulattal előterjesztett javaslata alapján, a közoktatásügyi minisztérium 8 személy részvételét tette lehetővé, — hogy a magyar siketnémák is bizonyíthassák a magyar sport kiválóságát — még a hiányos érzékűek viszonylatában is.

Az olimpiász ezuttal 15 nemzet, 333 sportolóval vett részt. Futballban 9 nemzet mérkőzött, melyből a német csapat került ki győztesen, az osztrák csapat feletti 5:1 gólos eredménnyel. Sajnos futballcsapatunkat nem vihettük ki, pedig jelenlegi kondíciójával szép reménnyel vehetett volna részt a mérkőzésben.

A résztvevők névsorát a helyszínen megkapva, szorongó szívvel állapítottam meg, hogy versenyzőinknek emberfeletti küzdelmet kell vívniok, hogy helyezést, illetve pontozást érhessenek el. — Látva az egyes nemzetek résztvevőinek nagy számát (német 60, francia 46, osztrák 38, angol 29, belga 25, holland 22, cseh 18, olasz 18 stb.) kis 7 személyes gárdánk sorsa megpecsételtnek látszott.

Erős bizakodásra, erejük végső megfeszítésére buzdítva, indítottam őket a küzdelemre.

Nagy akarásknak meg is lett az eredménye.

Kraszner Vilma és *Unghváry Gizella* uszóink, várakozásunknak megfelelően, az összes nők részére kiírt uszós számok világbajnokságát és II. helyezését fölényes győzelemmel szerezték meg, ami a 15⁰-os, nekik szokatlanul hideg vízben s erősen szeles, hideg időben, igen szép teljesítmény volt. Itthoni idejét egyik sem uszta ki.

Kraszner Vilma a 100 m. gyorsuszás, — *Unghváry Gizella* a 100 m. hátuszás, és 200 m. melluszás világbajnokságát nyerte.

A férfi uszós számokban 7 világbajnokságot a németek szereztek meg. *Csillag György* kezdő uszónk, a 100 m. melluszás 6. helyezettje lett.

A 100 m. gyorsuszás férfi világbajnoka, a francia Talmone lett, 1.06. perces idejével, mely a hallóknál is jelentős eredmény. Talmone különben otthon a hallókkal is mérkőzik, s mint ilyen Franciaország 50 méteres rekordere (27.1/5. mp.) A francia uszósövetség a los angelesi olimpiai keretbe helyezte.

Atlétikában magyar részről 5-en versenyeztek.

Mindent megtettek a siker érdekében.

Hausner Gyula, ki a régi világrekordon belül futott, a 400 m. gátfutásban negyedik helyen végzett, 14 résztvevő között.

Szabó József, az 5.000 m. futásban 27 versenyző között 7-ik, 10.000 m. futásban 21 induló között hatodik lett.

Freisager, *Implon*, *Hausner*, *Hatschek* versenyzőkből álló csapat a 4 x 100 m. stafétafutásban, előfutamban 3-ik, döntőben 5-ik helyen végzett, a 4 x 400 m. stafétában ugyanazok 8 nemzet indulói között, bár a régi világrekordon belül futottak. 5-ik helyen végeztek.

Weisz Magda nőatléta, 100 m. futásban 10 versenyző között 6. helyen végzett. *Weisz Magda* a távolugrás esélyes bajnokjelöltje volt, itthoni 4.06 m. ugrásával, azonban a magasugrás előmérkőzése közben sajnálatos baleset érte, lábát ficamította, s a további mérkőzéseken nem vehetett részt. A német ugróbajnok 3.93 m.-el győzött.

A pontszámok alapján Magyarország a 8-ik helyre került a 15 nemzet között.

Ha figyelembe vesszük a többi országok résztvevőinek számát, továbbá, hogy a magyar siketeknek atlétikai szakosztálya csak 3 éve alakult meg, az eredményből megállapíthatjuk, hogy az kedvező omen a jövőre nézve.

De nem is ez a valóságos eredmény!

A német rendezőség — sovén győzelmi vágytól fűtve — a versenyszámok időrendi összeállításánál nem volt figyelemmel a kis nemzetek kevés számú versenyzőjének érdekeire. Náluk nem volt fontos az időbeosztás, mert ők minden számban új, pihent egyéneket küldhettek versenyre, míg mi minden számban ugyanazzal a négy emberrel indulunk. Kiáltó példája többek között rosszakaratu szándékuknak a következő beosztás: délután 4.50 kor a 4 X 100 méteres staféta, — 4.55, kor a 4 X 400. m. staféta, és 5.35 kor az olimpiai (800, 400, 200, 100 méter) staféta futás.

Háromnegyedórán belül ezeknek, ugyanazokkal való abszolválása lehetetlen; az eredmény előrelátható, épügy, mint a megnyilvánuló tendencia világos.

Ezért nem lehetett csapatunk eredménye sem jobb, ezért fest így a rangsorolás!

Hiábavaló volt kérésem, majd erélyes óvásom, — az idő beosztás megváltoztatását nem tudtam keresztül vinni.

Meglátásom szerint ezt azért sem voltak hajlandók megtenni, mert a futószámokban a dánok és finnek erősen háttérbe szorították őket az első helyek lefoglalásával és így igyekeztek a program nem egészen fair beosztásával ellensúlyozni más nemzetbeli ellenfeleik esélyeit. Igen érdekes az északi nemzetek siket-sportolóinak előretörése. A futószámok összes bajnokságait ők nyerték.

A világbajnoki lista a következő:

100 m. futás: dán, — 100 m. női futás: svéd, — 200 m. futás: dán, — 400 m. futás: dán, — 800 m.: dán, — 1500 m.: dán, — 5000 m.: dán, — 10.000 m.: finn, — 4 X 100 m. staféta: dán, — 4 X 400 m. staféta: dán, — diszkosz: svéd, — gerely: svéd (50.28 m.) magasugrás: dán (1.70 m.), — súlydobás: finn, — rúdugrás: norvég,

De nem csak a bajnokságokat szerezték meg, hanem pl. a gerely-, diszkoszvetés; magas és rúdugrás összes helyezéseit is egymásközött osztották meg. Sorozatos győzelmeik, rugóját, szívós, kitartó energiájukban és bámulatos fegyelmezettségükben láttam.

Tennis, kerékpár és lövőversenyek voltak még beillesztve a programba.

Esténként különféle szórakozásokról gondoskodott a rendezőség, sőt a halló kísérek részére hangversenyt rendeztek a kulturpalota nagytermében. A műsor zeneszámai között, a német siketnéma torna és sport szövetség mintacsapata, fejlett technikával, igazi akrobata mutatványokat végzett nyujtón, korláton, lovon, majd zenekisérlet mellett hallóknak is becsületére való precizitással néptáncokat mutattak be, eredeti jelmezekben. A közönség tomboló lelkesedéssel ünnepelte a szereplőket. A versenyek lezajlása után a stadionban diszfelvonulás volt. A marathóni kapun vonultak be a csapatok, nemzeti imák hangjainál, — a közönség lelkes ovációja közben. Ekkor osztották ki a díjakat a győzteseknek.

Megható volt, midőn a himnusz hangjai mellett, a közönség tapsa és éljenzése közben háromszor is felröppent a győzelmi árbócra a magyar zászló, bizonyságul, hogy a magyarok között még a fogyatékos érzékűek is elsőrangú erőt képviselnek.

A legközelebbi olimpiász 1934-ben Bécsben lesz.

A magyar állam a kiküldetéssel igen nagy áldozatot hozott. A siket sportolók épen ezért tudásuk legjavát adták, hogy az áldozat nagyságához méltón szerepeljenek. Sikerült. A győzelmeket elkönyveltük, de érzésünk az, hogy a magyar siketnémák még többre, az eddigieknél nagyobb teljesítményre is képesek.

Adjuk meg nekik ehhez a lehetőséget!

Ezupon is kérem az illetékeseket, erkölcsi súlyukkal vegyék védelmükbe és pártfogásukba a sport szeretetétől áthatott lelkes, dolgozni akaró gárdát, hogy mindig több és több sportágban juthassanak az élre, dicsőséget szerezve a magyar szent színeknek. - *Szaucsek*.

Torna és atlétikai verseny a vakok kir. intézetében. Az elmúlt iskolai évet berekesztő versenyek az intézet tornaudvarán folytak le az évváró ünnepség előtt.

Eredmények:

Korlát. Kezdők, 9 induló: 1. Wagner István (kis ezüstözött érem), 2. Dudinszky Gusztáv (nagy bronzérem), 3. Kretzer József (kis bronzérem). — Haladók, 7 induló: 1. Szabó Károly (nagy ezüstözött érem), 2. Csibi Antal (kis ezüstözött érem), 3. Szász József (nagy bronzérem).

45 méteres síkfutás, 15 induló: 1. Dobos József, 2. Szabó Károly, 3. Szabó Mihály.

Távolugrás helyből. 15 induló: 1. Szabó Károly 262 cm. Legjobb intézeti eredmény. (A régi legjobb eredmény volt Németh Mihálynak 242 cm-es ugrása az utolsó, atlétikára is kiterjedő versenyen, 1912-ben). 2. Horváth János 249 cm. 3. Müller József 242 cm.

Magasugrás helyből, 8 induló: 1. Szabó Károly 118 cm. Legjobb intézeti eredmény. (A régi legjobb eredmény volt Neuhof László 107 cm-es ugrása 1912-ben). 2. Antal István 103 cm. 3. Dobos József 98 cm.

Súlydobás 7.25 kg-os golyóval, 8 induló: 1. Szabó Károly 974 cm Legjobb intézeti eredmény. (A régi legjobb eredmény Pobuda Józsefnek 804 cm-es dobása volt 1912-ben). 2. Horváth János 644 cm 3. Dobos József 623 cm.

A *pentatlon* (a fenti öt versenyszám) eredménye: 1. Szabó Károly (aranyozott nagy ezüstérem bajnoki szalagon), 2. Dobos József (nagy ezüstérem), 3. Horváth János (kis ezüstérem).

Az indulók szép száma és a pompás eredmények *Fiedler Lajos* tanár derekas munkáját dicsérik. Meg kell azonban jegyeznünk, hogy véleményünk szerint a futások időinek mérése nem nélkülözhető (s hogy a versenyekben a látásmaradvánnyal rendelkezők s a teljesen vakok egymástól elkülönítve külön-külön csoportokban, illetve versenyszámokban indítandók A súlydobás az ifjúsági atlétikában használatos könnyebb golyóval nagyobb tömegre volna kiterjeszhető. (Kf)

Nyári tanfolyam hibásbeszédűek számára. Az elismerés hangján kell hirt adnunk arról, hogy tanárképzőnk egyik agilis tanárnő-jelöltje: *Münz Albertina*, aki a beszédhibák tana és javításmódjából mint III. éves tanárjelölt már megszerezte alapvizsgájával az ehhez való felkészültséget, *Győrött*, a belvárosi r. k. elemi iskolában gyógytanfolyamot tartott. Itt végzett munkájáról és annak értékéről a *Győri Hirlap* és a *Dunántúli Hirlap* f. évi szeptember 1-jei száma igen meleg hangon ír. Jólesően könyveljük el ezt a szép eredményt s különösebben is méltányoljuk ottani működését arra való tekintettel, hogy a győri pedagógus- és szülői körök figyelmét ez irányban is felkeltette. A fent jelzett lapok egyértelműen kifejezést adtak abbéli óhajuknak, hogy ezek a tanfolyamok állandósítsanak. (ik)

Gyógypedagógiai szeminárium. Az előadásaira hívó meghívók szerint „nyilvános szemináriumi órákat“ tartott a Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola április 29-én és május 6-án a siketnémák budapesti állami intézetében. Az első órán bevezetőül *Jónás László* tanárjelölt a főiskola gyógypedagógiai szemináriumának munkásságát ismertette és főlemelő dicsérettel emlékezett meg *Schreiner Ferenc* tanárról, mint a tanárjelöltek nagyszerű mesteréről. Azután négy tanárjelölt a külföldi szakirodalom néhány újabb termékét ismertette, mégpedig: *Bilau Lőrinc* Greizingernek „A kiségtőiskolák didaktikája“ és *Sickingennek* „Az elemi iskolai tanulók tehetség szerinti elkülönítése“, *Münz Albertina* Fuchs A.-nak „Az E-osztályba sorozott nehezen nevelhető gyermekek nevelése“ és *Győrffy Pál* Rothe K.-nak „A beszédhibás iskolásgyermekekről való gondoskodás“ című munkáját, míg *Fürst Etel* a *Blindenfreund* c. szaklapból „A vakok tornaoktatásának fejlődéséről“ szóló egyik cikket ismertette. Az előadásokhoz a tanárképző előadótanárai közül hozzászóltak: *Schnell János dr.*, *Horváth Kálmán*, *Istenes Károly* és *Tóth Zoltán dr.*

A szerepelt tanárjelöltek általában derék munkát végeztek ismertetéseikkel s vezetőtanárukat, *Schreiner Ferencet* elismerés illeti meg, hogy ily irányban is foglalkoztatja tanítványait. A nyilvános órák előtt is már,

utánuk meg még inkább újból meg újból fölvetődött azonban a kérdés, hogy hát micsoda cél vezethette az illetékeseket ezeknek az óráknak a nyilvánossá tételével, mért hívták meg azokra az „összes érdeklődőket“? Végre is megkérdeztük errenézve *Schreiner Ferencet*, a szemináriumi órák vezetőjét s azt a figyelemreméltó választ kaptuk, hogy „a kartársak közül kevesen tudnak németül s ílymódon akarjuk lehetővé tenni, hogy megismerjék a szakirodalom fontosabb termékeit.“

— Szóval ez akkor a kicsik meséje a nagyoknak?

— Hát igen, ilyenformán van kérlek, — folytatta *Schreiner tanár* — sőt tovább megyek, egész műveket akarunk magyarra fordítani a szemináriumon, így pl. Bürklen *Blindenpsychologie*-jét is.

Vagy két évvel ezelőtt a gyógypedagógiai intézetek országos szakfelügyelősége nagyon okosan továbbképző tanfolyamot akart szervezni a gyógypedagógiai tanárok számára. Hogy hol, miért kal ódott el, vagy aludt el ez az életrevaló és megvalósítva nagy szükségek betöltésére hivatott gondolat, nem tudjuk. Csak annyit tudunk, hogy foganatosítás végett a Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskolához került. És most önkénytelenül fölötlik gondolat: hátha ilyenféle szemináriumokkal, meg publicus preceptorokkal akarják megoldani a gyógypedagógiai tanárok továbbképzését? Nem-e ennek a megoldásnak valami kísérletei, hogy ne mondjam próbavágatásai akartak lenni ezek a nyilvános szemináriumi órák?

Ha igen, — hiszen lehet, bár nem állítjuk, hogy ilyen célkitűzéssel is megvan a hivatásuk, — akkor alkalmas módon biztosítani kellene a látogatásukat. Mert bizony nagyon gyéren voltunk. A tanárjelölteken és hat előadótanárunkon kívül az elsők még ott volt *Nagy Árpád* h. államtitkár *Klug Péter* szakfelügyelő, meg *Ákos István* nyug. gyógypedagógus igazgató, a másodikon azonban már csak folyóiratunk egyik szerkesztője képviselte egyedül az „összes érdeklődőket.“ (Kf)

A Siketnéma Sport Club uszóversenye. A közönség nagy érdeklődése mellett, f. hó 4-én a Lukácsfürdőben tartotta a *Siketnéma Sport Club* ezévi II. uszóbajnokságát. Az elnökség a bajnoki standard időket ezalkalommal megszigorította, tekintettel arra, hogy az uszók már két nyáron át treniroztak. Így csak kevesen nyerték el a bajnoki címet.

Pajknokságot nyert: 100 m. melluszásban *Csillag György* 1.41.6 idővel (standard idő 1.55).

A 100 m. gyorsuszás bajnoka *Unghváry Gizella* 1.27.1. idővel (standard idő 1.30)

100 m. hátuszás *Unghváry Gizella* 1.43 idővel, (standard idő 1.45)

200 m. melluszásban *Unghváry Gizella* 3.56.3 idővel, (standard idő 4.00)

A többi számokban a versenyzők a megszigorított standard időt megközelítették, s így a legutóbbi verseny óta erős fejlődés állapítható meg.

Örvendetes lenne, ha a siketnéma intézetek növendékei, — ott, ahol — uszoda van — bekapcsolódnának e testet és lelket üdítő sportba!

A versenyek után a Siketnéma Sport Club A. és B. csapata, vizi-poló mérkőzést tartott. Győzött az A. csapat 5 : 0 (félidő 3 : 0) *Szaucsek*.

Kisebb közlemények

A siketnémákról való gondoskodás kérdését tárgyaló koppenhágai VIII. kongresszus. Az északi népek (Svédország, Dánia, Norvégia és Finnország) azon szakemberi, akik a siketnémák, vakok szellemileg fogyatékosok és hibásbeszédűek nevelés-oktatásügyével foglalkoznak, minden ötödik évben kongresszust tartanak. A kongresszus programja részben egymástól elkülönítetten szakok szerint, részben pedig egyesített formában zajlott le.

Öt évvel ezelőtt *Trondhjem* városában, *Norvégiában* tartották azt meg. A folyó évben Koppenhágát jelölték ki a kongresszus megtartására, ahol június 23—27-ig tanácskoztak a fogyatékosok ügyében.

Ezen a kongresszuson hivatalosan *Island* is képviseltette magát.

Az idei kongresszuson a hivatalosan kiküldött szakférfiakon kívül két külföldi vendég is részt vett és pedig *Istenes Károly* siketnéma-intézeti igazgató Budapestről és *Lindner R.* tanár Leipzigről.

A kongresszuson körül-belül 700-an vettek részt. Ezek között voltak szaktanárok, tanárnők, orvosok, sőt számosan olyan laikusok is, akik a fogyatékosok ügye iránt különösebben is érdeklődnek.

A kongresszust hivatalosan *Steincke* dán miniszter nyitotta meg, akit az egybegyűltek egyhanguan a kongresszus elnökének választottak meg.

Az elnöki megnyitó után következett *Wigert* upsalai tanár előadása. Előadása során azokat a kérdéseket tárgyalta, melyeket a siketnémák vakok, az idióták, epileptikusok és beszédhibások gondoskodásánál fogyatékoságuknak figyelembevételével követni kell.

A későbbi tárgyalás folyamán öt ügycsoportra osztották fel a kongresszust és pedig a siketnémák, vakok, gyengeelméjűek, epileptikusok és beszédhibások csoportjára.

A siketnéma-intézeti tanárok csoportjának az agg *Bech F.* fredericiai siketnéma-intézeti igazgató volt az elnöke. Itt tartott előadást *Aage Jensen* fredericiai (Dánia) tanár a később megsiketültek és nagyothallókról, amellyel kapcsolatban a fredericiai ilyenmü tanfolyam működését ismertette.

Minden tanfolyam hét hónapig tart. Ezeken a tanfolyamokon rendszeren 10—12-en vesznek részt. Az ezen a tanfolyamon résztvevők ellátásáért és tandijáért fejenként 40 K-t (45 Márkát) fizet a község. Ezt az összeget csak kivételesen fizeti az érdekelt később megsiketült. Ezután elmondta *Jensen* tanár, hogy mikép juttatják álláshoz a kurzust végzett nagyothallókat és később megsiketülteket.

A mostani, vagyis a VIII-ik kongresszus kapcsán ezután a következő határozatban állapodtak meg:

Az északi népek kongresszusa követeli, hogy évente átiratban

kérjék a hatóságokat, miszerint az elemi iskolákban boldogulni nem tudó nagyothallókról pontos kimutatást készítsenek.

A siketnémák pályaválasztásáról és ipari kiképzésével kapcsolatos megbeszélést és az ebből eredő vitát Hj. *Gustafsson* svéd és *Larsen* dán igazgatók indították meg. Az egyik több ipari foglalkozást követelt a siketnémák iskoláiban. — Az utóbbi az ő előadásában azt közölte, hogy Dánia Stendetgaard és Hadeslev nevű városában földbirtokot adtak a siketnéma növendékek gazdasági kiképzésére, ahol különben egyéb kézügyességekre is tanítják őket.

Bergquist svéd igazgató a siketnémáknak a ma gazdasági és ipari iskolájáról beszélt, amelynek ő az igazgatója Lundban. Jelenleg csak hat tanulót képeznek ki a földművelésre, mivel szerinte a siketnémák nem szeretik a falusi életet. Inkább a városokat szeretik, amelyek több élvezetet nyújtanak nekik.

Ezután azok a lelkészek, akik a siketnéma ifjaknak az életben való elhelyezéséről hivatásosan gondoskodnak, elmondták az iskolát végzett siketnémák elhelyezésére vonatkozó tapasztalataikat. Azt tapasztalták, hogy a gyengétehetségű siketnémák fele munkanélküli. Ezek részére volna kívánatos a földművelésben való kiképzés. Bárha önálló gazdák nem is lehetnek.

A siketnéma-intézeti tanárok kiképzéséről a svéd *Ingvarsson* igazgató tartott előadást. A siketnéma tanárképzőbe való felvételre alapul szolgáljon az érettségi bizonyítvány, vagy tanítói oklevél, két idegen nyelv bírása és a matematikában, fizikában, kémiában és a biológiában való legalább is oly jártasság, mint amelyeket az érettségi nyújt. A siketnéma-intézeti tanárképzésre három évet kíván fordítani. Az első két évben a jelöltek az egyetemen nyernének elméleti oktatást, míg a harmadik évben valamelyik siketnéma-intézetben nyernének gyakorlati kiképzést.

A következő szónokok a tanárképzésnek ezt a formáját feltétlenül józnak tartják, de nem találják a három éves képzést keresztülvihetőnek. Egyelőre meg kell elégednünk a módszer tökéletesítésével. Azt a határozatot hozták továbbá, hogy az északi államok siketnéma-intézeti tanárainak szövetsége tegye további kutatása tárgyává azt a kérdést, hogy miként lehetne az északi államok siketnéma-intézeti tanárságának képzését közössé tenni s hogy e szakbéli közösség keretein belül miként lehetne azt tökéletesíteni?

Az alsó foku oktatásnál a jel szerepéről nagyon érdekesen nyilatkozott *Forchhammer E.* dán tanár. A demonstrálás két óráig tartott a siketnémák koppenhágai intézetében. Ebbe az intézetbe egész Dániából veszik fel a kezdő siketeket. Ebben az intézetben találunk egy két éves ovódát védenccink részére. Az ovóda után következik egy-két éves előképzés. Az első tanév befejezte után a nem oda való siketeket Nyborgba küldik. Koppenhágában csak a kiváló tehetséggel megáldott siketek nyernek kiképzést. A beszédet egyébként az anyaiskola nyomdokán

tanítják. A beszédtanításra nem alkalmas siketeket jel segítségével írásra tanítják.

A demonstrálás befejezése után az intézet vezetősége vendégül látta a megjelenteket. Ezalatt *Bergquist János* lundi siketnéma-intézeti igazgató *Istenes Károly* budapesti siketnéma-intézeti igazgató kérésére a magyarországi siketnéma-intézeti kartásak üdvözlétét tolmácsolta a kongresszuson megjelenteknek. Erre *Bergquist* igazgató felkérte az egybegyűlteket, hogy a VIII-ik kongresszus alkalmából üdvözljük a magyar-kartásakat. Ezt a felszólítást egyhanguan élénk helyesléssel és tapsal fogadták.

Ezután *Anderson P.* oslói igazgató arról tartott előadást, hogy az artikulációs oktatás második, vagy a harmadik évfolyamon kezdődjék-e meg?!

Sulyos kritika tárgyává tette *Högström* koppenhágai siketnéma-intézeti igazgató ama eljárását, miszerint a vezetése alatt álló intézetben az artikulációs oktatás csak később kezdődik. Példákkal igazolta, hogy mennyire fontos a korai artikulációs oktatás a beszéd szempontjából.

Az utolsó előadást *Briem F.* stockholmi tanárnő tartotta meg. Ő a hangképzéssel és nagy általánosságban az artikulációs oktatással foglalkozott.

Ezután megtekintették a koppenhágai siketnémák szép templomát.

Június 27-én fejeződött be a kongresszus. A záró ülésen *Steinke* miniszter a szociális reformokról és az abnormális gyermekek gondozásáról beszélt. Nagyon érdekesen ecsetelte az ezirányú dán törekvéseket és eredményeket. Élénken ecsetelte az idióták fékezhetetlen sexualis életéből folyó végzetes következményeket és kiemelte, hogy mennyire szükséges szigorubb törvényes intézkedésekkel a fenti egyének hajlamait lokalizálni. (*Hartmann.*)

A film a magyarórajzban. Június 1-én *Füzesi Árpád*, a Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola előadó tanára „A film szerepe főiskolánk magyarórajztanszékén“ címen tartott előadást a siketnémák budapesti állami intézetében. A filmnek a jövő magyarórajzában való szerepét fejtegette mozgóképekkel kísérve nagyon elevenen, élvezetes előadásban. A mozgókép pergése bármikor megállítható s így bármikor lehetővé teszi a mozdulatoknak minden helyzetben, pillanatban való tanulmányozását s ez rendkívül megkönnyíti a rajzoktatást. Erre alapítja kezdeményezését. Hangsúlyozza, hogy a filmet a rajzoktatás szolgálatában másutt még nem alkalmazták, a gyógypedagógiai tanárképző e téren úttörő.

Az előadást eddig ismeretlen új keretben, a tanárképző igazgatósága által kibocsájtott meghívó szerint a főiskola tanári karának „nyilvános ülése“ keretében hallottuk. A nyilvános gyűlésnek más tárgya nem is volt. Az előadást *Tóth Zoltán dr.*, a főiskola igazgatója vezette be. Nem első alkalommal ad új értékeket az oktatásügynek a gyógypedagógia, — mondotta — a hangoztató módszer a siketnémák oktatá-

sából indult útjára s a fonomimika is a gyógypedagógiából sarjadzott, megindításában része volt a gyógypedagógiának. (Kf)

Vakok a vakok nevelésoktatásában Olaszországban. *Bánó Miklós dr.*, folyóiratunk munkatársa az eszperantómozgalom révén kiterjedt levelezést folytat a külföld nevesebb vakjaival. Kérésünkre a firenzei *Valiani Jánoshoz* az olasz vakoknak sorstársaik nevelésoktatásában való szerepéről intézett kérdéseket. *Valiani* 4 éves korában vakult meg, vakok intézeteiben nevelkedett, középiskolai tanulmányait magánúton végezte, most nyelvoktatói pályára készül s a magyar, francia, angol, német és spanyol nyelveket tanulja. *Valiani* leveleiből a következőket vesszük:

A vakok Olaszországban *Nicolodi Aurél dr.* hadivak kapitány elnöksége alatt országos egyesületbe tömörültek, melynek célja egyebek között az, hogy eltávolítván a szűk látókörű filantrópiát s más hasonló módszereket, irányító ellenőrzést gyakoroljon a vakok ügyére.

1923-ban törvény mondta ki Olaszországban a vakok kötelező oktatását. Ekkor a vakok egyesülete a minisztérium elé terjesztette a vakok nevelésének javításáról szóló tervezetét. Eszerint a következő négy csoportba osztják az ország vakjainak mintegy 30, túlnyomórészt magánjellegű intézetét. 1. alsófokú nevelőintézetek, 2. zenei és szellemi pályákra nevelő intézetek, 3. iparra oktató intézetek és 4. gyámolító intézetek. Ezt az osztályozást még nem foganasították az egész vonalon, mert egyes intézetek ellenzik, de egymásután kénytelenek engedni haladó egyesületünk erejének és a miniszteri rendeleteknek. Az egyesület javaslatára a kormány ellenőrzése alá vonta a vakok magánintézeteit s az egyesület elveinek megfelelően reformálja az intézetek nevelésoktatását.

Törvény mondja ki, hogy vakokat megfelelő előképzettséggel be kell fogadni az érzékűek iskoláiba és minden megfelelően képesített vak lehet tanító, tanár. Olaszországban aránylag sok vak működik, mint tanító, tanár az érzékűek oktatásában. A zenében hasonló a helyzet. A vakok lehetnek tanulói és tanítói a rendes zeneakadémiáknak.

A vakok egyesületének sikerült egy-egy vak képviselőjét kiküldenie a vakok minden egyes intézetének vezetőtestületébe, választmányába. Az intézetek külön szövetséget létesítettek. Úgy a szövetségben, mint a legújabb tantervekben hovatovább egyre jobban érvényesülnek az egyesület eszméi.

Igy már több intézménynek vak az igazgatója. Egyesületünk elve, hogyha a vak pályázó ugyanolyan képességekkel rendelkezik és ép oly rátermett, mint a látó pályázó, akkor az igazgatói állások betöltésénél előnyben részesítendő, mert ő saját tapasztalataiból ismeri a vakok jellemvonásainak benső lényegét.

Firenzében az „Istituto dei ciechi Vittorio Emanuel II“ nevelőintézet igazgatója *Baffra Teobald*, a háborúban megvakult hadnagy, újra és modernné szervezte intézetét. Növendékei szinte állandóan érintkezésben

vannak a látók társaságával, sőt nevelnek intézetében néhány érzékű gyermekeket is, mert ez fölszabadítja erkölcsi elkülönülésüktől a vakokat és egyúttal érzékű gyermekeket is ráneveli, hogy maguk közé fogadják inajdan vak iskolatársaikat. A vakokat az érzékűekkel együtt osztják be a testedző és hazafias egyesületekbe.

A második firenzei intézet, az „Istituto nazionale dei ciechi adulti“ (felnőtt vakok nemzeti intézete) ipari szakiskola, ahol a vakok valamennyi szokott iparát és a testdörzsölést (maszást) is tanítják. Ennek igazgatója a máj említett *Nicolodi Aurél dr.* hadivak kapitány.

Reggio-Emilia és akolaszországi város intézetének a vak *Costa Albert* az igazgatója, aki annakelőtte sok éven át a vakok génuai intézetének volt tanára.

A legutóbb kinevezett két vak igazgató a vakok turini intézetének igazgatója, *Brossa*, az intézet volt növendéke s később tanára és *Tesser*, a vakok trieszti intézetének igazgatója, ki mint hivatásos tanár idősebb korában vakult meg s előzően a vakok nápolyi intézetének volt tanára.

A vakok intézeteinek tanárai legnagyobbbrészt maguk is vakok. Csak a testgyakorlás oktatását meg az óvók vezetését nem bízzák vakokra.

Rómában működik a kormány támogatásával létesült „Scuola di metodo per gl' insegnanti dei ciechi“, (a vakok oktatóinak módszeres iskolája). Kétévfolyamú, vakok oktatására képesít és a vakok „Regina Margherita di Savoia“-féle intézetében fejt ki működését. Ugyanez a 60 fiú és leánynövendéket az óvótól kezdve a népiskola nyújtotta képzés befejezéséig nevelő intézet egyben gyakorlóiskolája is a tanárképzőnek. Akik a vakok oktatására képesítő oklevelet akarnak szerezni, kötelesek igazolni, hogy látók iskolájában is már működtek. A módszeres iskolában 12 ösztöndíjas hely van szegény hallgatók számára. Újabban főként vakokat vesznek föl a tanárképzőbe, kiknek könnyítéseket nyújtanak a tandíj és egyéb anyagi kötelezettségek dolgában. A vak hallgatók képzése kiterjed a képzőművészetek, nevezetesen a domború- és szoborművek megértésére és élvezésére is.

Az intézmény igazgatója a minisztérium által kinevezett vak *Romagnoli Ágoston dr.*, ki gyermekkorában vakult meg, de nem járt vakok intézetébe. Ő maga ezt írja magáról: „Az én első oktatóm édesapám volt, egy egyszerű munkás. Később egy vak tanító tanított meg a pontírásra és az elemi ismeretekre. Végül a látók iskoláiba kerültem egészen az egyetemig.“ *Romagnoli* mostani állását megelőzően Lancia-nában egy liceumban filozófiát tanított. Több munkát írt a vakok életéről, neveléséről és foglalkozott kulturpolitikával is. Tagadja, hogy a vakoknak volna külön lélektana, hanem azt állítja, hogy csak bizonyos érzékelések, fölfogások fejlődtek ki bennük hibásan vagy hiányosan. Nincs tehát szükség a vakok oktatásában különleges pedagógiára sem.

A vakok oktatóit most már a tanárképzőről, mint az olaszok nevezik: a módszeres iskolából kikerült új szakemberekkel pótolják. (Kf)

Szemevilága elvesztésével visszanyerte beszélő- és hallóképességét. „Egy Brünn melletti falvacskában példátlanul álló eset

történt. *Móric Kamill* tizenkilenc éves üvegesmunkás siketnémának született, akit az orvosok gyógyíthatatlannak jelentettek ki. Az elmúlt napok egyikén, mint rendszeren, a gyárban dolgozott. Munka közben az egyik társa véletlenül izzó villával szurt a szemébe. Amikor a siketnéma a borzasztó fájdalomban megremegett, megnyílt az ajka és dörgő hangon kiáltott fel: Jézus, Mária, segítség, anyám! Aztán ájultan roskadt össze. A Pesti Hírlap Vasárnapja 1931. VIII. 15. számában megjelent eme hírrel kapcsolatosan a következőket jegyezzük meg: Ez így, ebben a beállításban, szakbéli tudásunk mellett semmi esetre sem helytálló. Nem helytálló pedig különösképen az a beállítás, hogy ez és ebben a formában született siketnémával történt meg. Olyan született siketnéma ugyanis még nem akadt e világon, aki egy nem várt pillanatban viszanyervén a hallását s ugyanabban a pillanatban már ezt tudja mondani: „*Jézus, Mária, segítség, anyám!*” A beszédet ugyanis még a legideálisabb értelemben vett beszédtanulási bone-élet és lélektani kellékek meglévése mellett is meg kell tanulni, technikailag be kell gyakorolni. Ehhez pedig idő kell, mégpedig nem is olyan kevés.

Miről lehetett itt tehát szó? Vagy olyan hallónémával (alalia idiopathica) állunk szemben, aki évek hosszú során át egyáltalában nem beszélt, illetve 6-7 éves korában indult csak meg nála a beszéd s ebben a korban is csak mindenkitől elvonulva, hogy ugymondjam: titokban, csak önön magának beszélt. Az ilyen háttérű hallónémával, megtörténhetett, hogy egy-egy rettenetesen fájdalmas fizikai ok kiváltotta emóció hatása alatt tényleg felkiálthatott hangosan és úgy, ahogy azt a hír mondja. Ehhez hasonló esetem nekem is volt.

De megmagyarázható ez az eset a következő alapon is. Vannak lueses alapon nyugvó olyan időszakai megsiketülések, amelynek nyomában a gyermek nem beszél. Nemrégiben volt nálam egy ilyen gyermek. Fél évre, majd pedig egy évre megsiketült a gyermek, újra visszanyerte hallását. Időszakos siketségének ideje alatt nem is beszélt.

Ezt tovább magyarázván, a következő esetre kell rámutatnom: Volt egy lueses háttérű növendékem, aki 5 éves koráig ez alapon vak volt. 5 éves korában visszanyerte a látóképességét, de megsiketült. Persze a beszéde lassan-lassan pusztultveszett, de nem veszett el teljesen. A természetnek ez a lueses alapon való játéka megismétlődött a gyermeknél. 7 éves korában a látását veszítette el s visszanyerte a hallását. Ez az állapot azonban csak néhány hétig állott fenn nála. Az ilyen gyermek, megmaradt beszédkincsének felhasználása mellett igen is felkiálthatott volna a brünni esethez hasonlóan, de a született siketnéma nem.

Tartozhatott ez a brünni eset továbbá a siketnémák olyan hisztériás csoportzatába, akik csak nyilvános környezetben nem beszélnek, de egyedüllétükben ugyancsak van alkalmuk a beszéd technikai részét begyakorolni. Az ilyen hisztériásan néma is felkiálthat a brünnihez hasonló „*csodálatos*” körülmények között. (*Istenes*)

Fonomimika a vakok iskoláiban. Ilyen cím alatt ír *Zsenaty Dezső* a Magyar Gyógypedagógia ezévi 1-4. számában és foglalkozik folyóiratunk múltévi 1-2. és 3-4. számaiban hasonló cím alatt megjelent értekezésemmel.

Örömmel értesülök írásából, hogy ő is foglalkozott a vakok oktatásában fonomimikával, jöllehet az ő munkája, eljárása, mint cikkéből látom, elveiben is, részleteiben is, meg a foganatosítás módjában is különbözött az enyémtől. Lássuk, miben térünk el egymástól s eltéréseinknek mi az értelmük, érdemük.

I. „Eljárásomhoz részben szintén a fonomimika adta az impulzust“ — mondja *Zsenaty* bevezető soraiban. Már ebből sejtjük, tovább olvasva meg teljesen kialakul előttünk, hogy mi a különbség, azaz, hogy mi a különbségek alapja kettőnk között. Én ugyanis magát a *Grosselin-Czukrász Róza*-féle fonomimikát igyekeztem úgy alakítani, hogy előnyeit a vakok oktatásában is kiaknázhassuk; míg *Zsenaty* csak egyes gondolatokat, részeket vett át a fonomimikából s ezek fölhasználásával egy-egyéni módszert alakított ki magának. Erre vall az is amit mindjárt kezdősoraiban mond, hogy t. i. ő „elejtette a mimikai jelek forszírozását.“ A későbbiek folyamán meg kitűnik írásából, hogy ő a mimikát, illetve a mozdulatjeleket határozottan elhanyagolta, alig alkalmazta, mimika nélkül fonomimikázott. Ha hát szigorúak akarunk lenni, azt kell mondanunk, hogy ő nem tanított fonomimikai módszer szerint, csak a módszer hatása alatt.

Annak, hogy én fonomimikával kezdtem foglalkozni vak gyerekek között, annak mint említett értekezésemben kifejtettem, „az izomműveletek és az emlékek visszaidézése közötti összefüggés“ fölött való elmélkedés volt a kiindulása. Ennek az elmélkedésnek a további állomásai (L. értekezésemben a „Vezérlő gondolatok“ c. fejezetet) a következők: 1. A figyelem és az emlékezés egyidejű működése egymást akadályozzák. 2. A figyelem és az emlékezés tehát egymásután működtetendők. 3. Ennek megoldása pedig a tanításnak a képzetársításra való alapítása, oly képzetársításra, melynek elemei a külső világ jelenségei s az emberi test mozdulatai. Ez volt az elméleti alap. A cél pedig: a gyöngébb növendékanyaggal is az olvasásnak minél kevésbbé fárasztó és minél kellemesebb úton-módon való elsajátíttatása.

Ennek a gondolatmenetnek természetes folyománya volt, hogy én a mozdulatjeleket a *Tomcsányiné Czukrász Róza*-féle fonomimikai gyakorlatokból átvettem. Sőt a mozdulatjelek voltak eredetileg jórészen azok a kapcsok, melyek engem elméletileg a fonomimikába belekapcsoltak.

A gyakorlatban azonban meglágyult a mozdulatjel, a mimika elméleti szigora, úgyhogy a távolság a mozdulatjelet elhanyagoló *Zsenaty* és köztem a gyakorlatban csökkent. Ő úglátszik, a mozdulatjelet elvszerűen teljesen elhanyagolta, míg én mindvégig és minden egyes betűnél megalkuvás tárgyává tettem alkalmazását s mindaddig foglalkoztam vele, míg a belőle merített haszon arányban volt a ráfordított idővel. És ezt a megítélésemet nem általánosítottam, hanem teljesen az egyes növen-

dékek egyéniségéhez mértem. Akadt olyan növendékem, akinél már az első órákban alig fordítottam gondot a jelre s voltak olyanok, akiknél végig megtartottam.

2. Én azonban több hasznát láttam a jelnek a hangok összekapcsolásánál, mint *Zsenaty*. Azoknál a gyerekeknél, akiknél végig megtartottam a jelet, azoknál többnyire ép ez a körülmény, a kapcsolás megkönnyítése volt a jelelés üzésének oka és célja.

Zsenaty úgy tapasztalta, hogy az olvasás elsajátítását a nagyon begyakorolt mozdulatjelek gátolják. Ez egy annyira részletekbe hatoló megállapítás, hogy ehez hozzászólni anélkül, hogy magát a tanítási eljárást látnók, nem igen lehet.

Általában úgy látom, hogy a fonomimikának vagy egyes elemeinek a vakok oktatásában való értékesítése nagyon is függ az elemek alkalmazásának módjától, közvetlenül az eljárások foganosításának mikéntjétől s ez annyira egyéni munkája a tanárnak, hogy itt általános érvényességű elvek kimondása nagyon kockázatos. Az én eljárásom például a *Zsenatyéval* szemben épen ellentétes eredményre vezetett: a jelelés megkönnyítette az olvasás elsajátítását. Hisz a fonomimikai gyakorlatoknak épen ez az egyik fő célja. S ha ebben is sikert nem láttam volna, talán nem is kísérleteztem volna velük éveken át.

Magától értetődő, hogy a jelet csak addig használtam, míg szükségem volt rá. Egy pillanatig se tovább. Ha a gyerek nélküle is kifogástalanul kapcsolta össze a hangokat, azonnal elejtettem. Sajátságos, hogy növendékeim a tudásuknak ezen fokán minden utalás, figyelmeztetés nélkül a legtöbb esetben maguktól abbahagyták a jelelést.

3. *Zsenaty* úgy véli, hogy én eljárásomban a mese tárgya, a mozdulatjel és a betű közötti szoros összefüggést meg alakhasonlóságot elengedhetlenül szükségesnek tekintettem. Nem. Csak kerestem minden esetben az összefüggést s ha sikerült megtalálnom különös nehézségek nélkül, úgy azt érvényesítettem az oktatásban. Ha nem, túltettem magam rajta. Kiterjesztettem ezt az engedékenységet az alakoknak a növendékek által való megmintázására is, anyóra, hogy ha tanulóim nehezebb föladatak elé kerültek, mellőztem a mintázást. Kiviláglik ez főntemlített ismertetésemből is.

Ezzel a kérdéssel kapcsolatban kitér *Zsenaty* a vak gyermek fantáziájára. Nem tartaná lehetetlennek, hogy a **V** betű alakját levezessük a gőzös kéményének lefelé keskenyedő alakjából s tervezett eljárását röviden el is mondja. Eljárásából azonban kitűnik, hogy bizony ő levezetésében látási képzeletekre támaszkodik, amilyenekkel pedig növendékeink zöme nem rendelkezik.

Hogy ez a művelet, t. i. a gőzös kéményének a **V** betűvel való összefüggésbe hozása mért ütközik nehézségekbe, azt én értekezésemben a 11. lapon részletesen kifejtettem. A dolog lényegéről itt most csak annyit, hogy ez a művelet azért ütközik nehézségekbe, mert a kémény palástjának csak az optikai határvonalai hasonlítanak a **V** betűhöz. A

háromdimenziójú érzékelésben élő kéz pedig nem ezeket, hanem más vonalakat, formákat von el a kéményből, olyanokat, melyek nem hasonlítanak a V-hez s a vak gyermek csak nehéz alakelvonásokon, képzet-alakításokon és társításokon át juthat a kémény optikai határvonalaihoz és azokból a V alakjához, amire a 8—9 éves vak (nem látásmaradványos, vagy látási képzetekkel még rendelkező megvakult) növendék nem képes. Úgy látom, hogy a vakok lelki berendezése és képességeinek megítélése dolgában mi *Zsenaty* kartásammal nem járunk egy úton.

4. Elvi fejtegetései után ítélve *Zsenaty* jóval kevesebb fontosságot tulajdonít a mesetárgy és a betűalak közötti hasonlóságnak, mint én. Példaként röviden ismertetett meséiből mégis azt kell megállapítanom, hogy keresve keresi a hasonlóságokat s azokat leleményesen meg is találja. Sőt meséink, alakkapcsolásaink, úgy látszik, gyakran teljesen azonosak is (O, H, Z, T).

5. Írásomból *Zsenaty* úgy értette, mintha én megtiltottam volna, hogy növendékeimmel órán kívül bárki is foglalkozzék. Téves. Tilalمام csak oda irányult, hogy az írás-olvasást ne gyakorolja velük avatatlan az első hetekben.

6. Én 1903-ban foglalkoztam a fonomimikai gyakorlatoknak a vakok iskolájában való alkalmazásával, *Zsenaty* kartásam meg 1927-ben. A fonomimika 1903-ban még új volt, én még egyedül csak a *Tomcsányiné Czukrász Róza* nyomdokait tapostam, az ő eljárásait igyekeztem alakítani, hasznosítani sötétségben élő gyerekeink oktatásában. Huszonnégy év alatt azonban a fonomimikai eljárásoknak száz változata származott és *Zsenaty* barátomnak 1927-ben már hosszú évek tapasztalataiból kisarjadzott egész irodalom áltott rendelkezésére. *Zsenaty* hát már egy nagy területen mozoghatott, dús anyagban válogathatott s már a látók oktatásában szerzett tapasztalatokkal is rendelkezett, mikor módszerének elemeit a vakok között összerakta.

Épezért, én — mint aki már évtizedek óta nem foglalkozom fonomimikával s így nem ismerem annak mai állapotát, — egészen bizonyosnak tekintem, hogy mikor ő most az írásolvasás tanítását a fonomimikával kapcsolatban tárgyalja, az ő fejtegetései az én régi írással szemben egy fejlettebb álláspontot képviselnek. Ami azonban az eljárásoknak a vakokra s az oktatásukban való alkalmazására, különösen pedig az alkalmazásoknak lélektani megágyazására vonatkozik, nem találok írásában fejlődést, sőt az utóbbi szempontból, mint föntebb rá is mutattam, némi hiányokat érzek. *(Kirschenheuter Ferenc)*

Új eljárások a siketnémák beszédtanulásában, A Prager Presse 1931 febr. 15-i számában egy képes ábrázolás jelent meg e címmel: „Új methódus a siketnémák beszédtanulásában az írógép segítségével.“ A Frankfurt M-ban megjelenő Umschau c. folyóirat 1931 április 4-i számában a következő közlemény jelen meg: „A gázláng szerepe a siketnémaoktatásban. Hogy a siketnéma növendékeknek mód adassék ahhoz, hogy saját megfigyelésükkel állapítsák meg, vajon he-

lyesen artikulálnak-e, Londonban egyes intézetekben gázlángot használnak. A növendékek a láng lobogását figyelik, mialatt a tanár egyes hangokat ejt ki. Majd ők is megkísérlik a hangokat úgy kiejteni, hogy a lángban hasonló zavarokat idézzenek elő. A tanárok jelentése szerint a növendékek átlagosan három hónap alatt megtanulják az összes hangokat jól kiejteni.“ — E hiradás valószínűleg nem szakembertől, de olyan újságírótól származik, aki a siketnémaoktatás mélységeibe nem pillanthatott be komolyan, hanem egy-egy részletérdekesség ragadta csak meg figyelmét. Minden újítással szemben ezideig csak egy igazság és pedig a régi, amely azonban új minden siketnéma tanuló beszélni tanulásában : *az artikuláció.* (—n)

Nagy Árpád h. államtitkár nyugdíjazása. Oktatásügyünk revíziós hatáskörű államtitkára kötelező szolgálatát betöltvén, nyugdíjba ment. Olyan időkben állott ő ügyünk élén, melyek egyáltalában nem voltak alkalmasak az alkotásokra, így hát — nevéhez fűződötten — nem is lehetett oktatásügyünk terén alkotása. Kormányzásának ideje alatt azt azonban jólesően tapasztalhattuk, hogy velünk és ügyünkkel együtt érzett, valamint azt is, hogy az adott gazdasági körülmények között jóindulattal iparkodott biztosítani annyit, amennyit csak lehetett. Bár nyugdíjba vonult, mindamelllett sem búcsuzunk tőle, mert úgy tudjuk, hogy szaktanácsunknak elnöke marad továbbra is. Ezen a helyen súlyával és tekintélyével még sokban lehet javunkra és segítségünkre. (sk)

Klug Péter orsz. szakfelügyelőnk az Országos Közoktatásügyi Tanács tagja lett. Oktatásügyünket és státusunkat egyaránt örömmel érintheti *Ernszt* miniszterünknek az a rendelkezése, hogy orsz. szakfelügyelőnkét 1931. szept. hó 1-től 1936. augusztus 31-ig terjedő 5 évi időszakra kinevezte az *Országos Közoktatásügyi Tanács* tagjává. Az igen elismerő és megkülönböztetetten is kitüntetés számba menő kinevezéshez melegen gratulálunk s egyben arra kérjük e helyről is orsz. szakfelügyelőnkét, hogy új pozíciójában is azzal a szeretettel, meleg érdeklődéssel és súllyal képviselje oktatásügyünket s általában a magyar közoktatásügyet is, mint amilyenel eddig tette azt minden eddigi órhelyén. (ik)

Hogyan gyámolítják a német vakokat Steglitzben? A *Verein zur Förderung der wirtschaftlichen Selbständigkeit der Blinden* (a vakok gazdasági önnállósítását előmozdító egyesület) 30 évvel ezelőtt keletkezett a vakok porosz állami intézetével kapcsolatban Steglitzben. Ügyvezetője *Picht Oszkár*, az állami intézet igazgatója. Az egyesület most megjelent évi jelentéséből vesszük az alábbiakat :

Az egyesület 3.75 hektárnyi telke az állami intézet 1.75 hektárnyi telkével függ össze. A két intézmény kéz a kézben dolgozik. Az egyesület 2 *foglalkoztató otthon* tart fenn férfiak és nők számára, egy 75 m. hosszú kötélverőpályát, különböző műhelyeket és menedékházat munkaképtelenek számára. Az otthonokban a létszám: 42 férfi és 75 nő. Kívülök 21 későbbi korban megvakultat új foglalkozásokban való okta-

tás céljából fogadtak be. A menedékházban 32 elaggottat és munkaképtelent ápoltak. 600 munkanélküli vakot segítettek.

A műhelyek *villamosság által hajtott gépei*: vesszőhasító- és gyaluló gép, finomszemű kötőgép, szurkológép (villamos fűtéssel), pama-toló- és piaszavaseprőbehúzó gép. Utóbbi a lipcsei vak *Fabig* találmánya, ki a kefevágógépet is átalakította vakok számára. Valamennyi műhelyben rádió hangrősítővel.

Az iparüzem múltévi *árúforgalma* 227.250 márka volt. Ebből kefeárú volt 212.450, kötélárú 10.500, kosárárú 32.250, fonott árú 21.550, könyvnyomás és kötés 6800, gép- és kézikötés 1400 és rokonárú idegen kézből 42.300 márka értékű.

A vakok árúit bel- és külföldön kiállításokon érmeikkel tüntették ki. A mesterségükben kiképzettek iparhatósági bizottág előtt *segédi*, illetve *szakvizsgát* tettek, két kosárfonó a *mesteroklevelet* is megszerezte. 14 képzett *gyorsíró* közül 12 állásba helyeztetett. A kilépőket a *foglalkozásukhoz szükséges szerszámokkal, írógépekkel látta el az egyesület*.

28 műhelyhelyiség egész éven át átlag 140 vak iparost foglalkoztatott, kik az értük fizetett évi 14.472 márka *állami biztosítási díj* levonása után egy évi *munkabéreként* a következő összegeket kapták kézhez: 83 bennlakó 43.945 márkát (egyenként átlag havi 42 márkát), 9 bennlakó 2453 márkát, 48 tanuló és iskolába járó közül pedig az idősebbek összesen 1472 márka bérrészesedést kaptak. Valamennyi vak munkás tagja a *községi betegsegélyző pénztárnak, a keresetnélküliség, rokkantság és balesetre biztosító intézménynek* s évi 14 napi üdülési szabadságot kap, ugyanennyi íróre szóló segéllyel. A vakok egyes csoportjai nyáron *hosszabb kirándulásokra* (Wanderfahrten) vállalkoztak.

25 bennlakót *hivatalokban és ipartelepeken alkalmaztak*. Az intézeteken kívül, *otthonaikban dolgozó vakok* közül *Picht*, az ügyvezető elnök, 54 gyámoltat, köztük 8 hadivakot személyesen keresett föl, még pedig 14 kosárfonót, 8 kefekötőt, 1 kötélverőt, 3 székfonót, 3 orgonistát, 5 zongorahangolót, 4 gyári munkást, 3 kereskedőt, 1 gépiprot, 1 irodai munkást, (Aktenhefter), 1 zongoraművészt, 1 tyúktenyésztő gazdaság tulajdonosát, 7 zenészt és 6 öregség törődöttség miatt munkaképtelent.

Újabb posztó-, varrógép-, kalap-, zongora-, csavar- és kerékpár-gyárakban helyeztek el vak munkásokat.

Az egyesület 11.515 márka értékű *kész árút vett át eladásra az intézeteken kívül otthonaikban dolgozó vak iparosoktól* s kisebb kölcsönökként 1368 márkát nyújtott vakoknak.

Az egyesület „Steglitzer Nachrichten“ címen *pontírású lapot ad ki*. A heti *rádióműsorokat* nyomdája 500 példányban készíti el és küldi szét díjtalanul gyámoltjainak. Betegség, üdülés, halálozás, házasság eseteiben és szerszámokra, írógépekre, vezetőkutyák szerzésére 24.500 márka *segélyt* és valamennyi gyámoltjának karácsonyi ajándékot adott az egyesület.

Naponta van *tornaóra*. A lányok *úszni* tanulnak, évvégén gyors- és

kitartó úszásból vizsgáztak. Az ifjak magas- és távolugrásból, súly- és füleslabdadobásból álló *versenyt rendeztek* díjakkal. Most *sporttér épül* futópályával, játéktérrel, szánkó- (ródli-) és jégpályával.

A gyámoltak számára szerzett *kedvezmények*: ingyenes utazás Berlinben a földfölötti- és alatti villamosvasúton, autóbuszokon; színházak, hangversenyek ingyenes látogatása; vasúton és a birodalmi póstautóbuszokon féljegy. (Kf)

Süketek is hallgatják a rádiót. Németországi kísérletek szerint nagyothallók is élvezhetik teljes egészében a rádióelőadásokat annélkül, hogy annak még a legcsekélyebb zenei finomságairól is le kellene mondanok. A hangszóróknak van egy tűjük, amint tudjuk, ez a kónuszmembránt, mozgatja. Ezt a tűt megrövidítették, hogy stabilitása növekedjék és a végére egy kis kemény gumi, vagy falapocskát erősítettek. (A kónuszmembrán ennél a kísérletnél természetesen nem szerepel.) Ezt az így előkészített „hangszórót“ hozzákapcsoljuk a készülékhez. A lapocskát a kísérletet végző a fogai közé vette és kitűnően hallotta a rádióelőadást. Ugyanazt tapasztalták nemcsak egészséges hallószervű, de süket egyénknél is. Tehát így hallanak a süketek. Majdnem ugyanaz az eredmény, ha a lapocskát a homlokcsontra helyezik el.“ A Rádió Élet 1931. VIII. 14. számából. (Bors)

A berlini vakok sportegyesületének első díszturnája. (Der Blindenfreund, 1931. - 4—5). *Niepl Ernőnek*, a vakok berlini városi intézete igazgatójának buzdítására alakították meg az önállóan élő vakok sportegyesületüket 1928-ban és az ezévi március 15-én rendezte az egyesület első díszturnáját *Breitkopf* sport- és tornatanár vezetésével. A nőtornászok csoportja lebegőgerendagyakorlatokat és néptáncokat mutatott be. A férfiak labdadobással (Wurf mit Medizinbällen) és nehéz szergyakorlatokkal tűntek ki. A nagyszámú közönség között ott voltak a nagy sportegyesületek és az érdekelt hatóságok képviselői is. A sport sok életörömet nyújt tagjainak s az egyesület működése kiterjed az atletikára, úszásra és turisztikára (Wandern) is. (Kf)

A főváros reformterve a szegénygondozásról. Hosszú idő óta tárgyalnak már illetékes fővárosi tényezők a népjóléti szabályrendelet reformjáról. *Schuller* Dezső tanácsnok, a főváros szociálpolitikai és közjótékonyossági ügyosztályának vezetője, most elkészítette azt a széles rétegeket érdeklő szabályrendelet-reformot, amelyet még *Lieber* alpolgármester készített elő tanácsnoksága idején. A tervezetet a szociálpolitikai ügyosztály szakbizottsága elfogadta.

Az új szabályrendelet mindenekelőtt megállapítja ezen a téren a főváros feladatait. E szerint Budapest főváros teljesíti a közsegítésre szorulókat ellátása tekintetében a törvényekben és szabályzatokban reá rótt, valamint a saját szabályrendeleteiben vállalt közjótékonyossági és népjóléti feladatokat.

Ide soroztatott a vakok, siketek, némák és nagyothallók gondozása is.

Őszinte örömmel, elismeréssel és hálával közöljük fővárosunk vezetőségének e korszerű és nagyjelentőségű szociális ténykedését, amellyel a modern szociálpolitika terén mintaszerűt cselekedett. Az öröm érzését fokozza az a tény, hogy a szabályrendeletben a vakok, siketnémák és nagyothallók gondozásának ügyéről is intézkedés történt. Elismeréssel kell szólnunk az Országos Siketnéma-Otthon vezetőségéről is, mely ily irányú akcióját még 1930. tavaszán indította meg s amely a főváros nemes vezetőségének megértésével sikerre vezetett. Adja a Mindenható, hogy fővárosunk és Hazánk javára minél nagyobb áldást hozzon az új szabályrendelet. (I. K.)

Vakok főiskolai könyvtára. (Blindenkorrespondenz. 1931. IV. 29). 1917 márciusában alapították Németországban, a Lahn melletti Marburgban Blindenhochschulbücherei néven. Kizáróan csak tudományos könyveket készít és gyűjt azzal a céllal, hogy a felsőbb tanulmányokat, főiskolákat végző vak diákoknak a szükséges szakkönyveket nyújthassa. Könyvállománya 5500 mű 14.000 kötetben. Évente 10.000 kötetet kölcsönöz díjmentesen vakoknak, kiket csupán a visszaküldés postadíja terhel. A régi könyvek mind kéziratosak. Utóbbi időkben azonban a könyvtár saját nyomdáján sokat nyomtat. A könyvtár havi folyóirata a pontnyomású „Umschau“ a tudomány, művészet, irodalom, gazdaság és politika időszerű kérdéseit tárgyalja. (Kf)

Egy amerikai tanár tanulmányútja Budapesten. Csütörtökön reggel Budapestre érkezett dr. *Henry H Goddard*, a Columbusban levő Ohio University pszichológia-tanára, aki Európában a tehetséges gyermekek nevelésének módszereit tanulmányozza. Dr. Goddard-ot, akinek budapesti programját a kultuszminisztérium dolgozta ki, a Magyarok Világkongresszusának vezetője s a székesfőváros idegenforgalmi hivatalának kiküldöttje fogadta a Nyugati pályaudvaron. A tanulmányúton járt professor meglátogatta a budapesti gyógypedagógiai intézeteket is. A Pesti Hírlap 1931. IV. 24-dik számából. (ik)

Új érintkezési mód a siketnémákkal. Dr. *Gault* csikágói egyetemi tanár új eljárást fedezett fel, amelynek segítségével a siketnéma embereket rövid gyakorlat után a nyelv egyes hangjaival, aztán különböző szavaival és végül egész mondatokkal lehet megismertetni. Készüléke nem más, mint egy rendkívüli módon tökéletesített mikrofón, amelybe az, aki érintkezni akar a siketnémával, beleszól, míg a készülék másik végét a siketnéma a nyakán hordja. A mikrofón vibráló pálcikával van összeköttetésben, amelyet a siketnéma az ujjával tapint ki. Gault tanár eljárásának igénybevételével a siketnéma, aki embertársát eddig beszélni csak láthatta, de sohasem hallhatta, a vibráló pálcikán át fel tudja ismerni a nyelv ritmusát is. Ennek eredményeképpen meg fog szünni, reméli a tanár, a siketnémák eddigi monoton beszéde, hogy helyet adjon egész természetes hanglejtésnek. A Pesti Hírlap Vasárnapja 1931. III. 15-diki számából. (süsz)

Fütyülés úton való átkelésnél. (Der Blinderfreund, 1931. - 4-5).

A németországi Stettin rendőrfőnöksége megengedte, hogy vakok, akik át akarják magukat vezetetni forgalmas útkeresztezéseken, trillázó fütyülővel jelt adhassanak. (Kf)

Keller Ilona Jugoszláviában. *Herodek Károly* amerikai élményei során beszéli, hogy a New-Yorkban ez év április havában tartott nemzetközi vakságügyi szaktanácsok rendezősege módját ejtette, hogy az országok kiküldöttei *Keller Ilona* siketnémavak íróval is találkozhassanak, kit *Ramadanovich Veljko*, a vakok zimonyi intézetének igazgatója ez alkalommal meghívott Jugoszláviába. Az Ujvidéken megjelenő „Reggeli Ujság” június 2-iki számából értesülünk, hogy *Keller Ilona* el is látogatott Jugoszláviába, hol a király is kihallgatáson fogadta. (Kf)

Látogatás De l'Épée párisi intézetében. Párisi tanulmányutammal kapcsolatban jul. hó 17-én meglátogattam a párisi siketnéma intézetet. Sajnos a vizsgák már bezáródtak és vakációs csend honolt az intézetben. Az intézet inspecteurja *B. Thollon* nagyon kedvesen fogadott, de az intézet belsejét és a híres Musée pedagogique-t nem tudta megmutatni mivel már mindent lezártak a szünidőre való tekintettel. Így az intézetre vonatkozólag csak felvilágosítással szolgált és az intézeti életet ismertető füzetecskékkel és fényképekkel ajándékozott meg. A hatalmas épület udvarán Abbé de l'Épée szobra. Jóságosan néz egy kis fiúcskára, miközben szeretettel olvastatja egy papír tekercsből. Az elmúlt esztendőben 250 kis francia siketnéma tanulta a szép francia nyelvet; a nagyobbak pedig az asztalos, cipész, szabó és nyomdász műhelyekben igyekeztek kenyérkereső ipart elsajátítani. A gazdag és szerencsés nemzet még tud kenyeret adni siketnéma fiainak is. Egy hatalmas gyár csak siketnéma munkásokat alkalmaz.

Ennyiben előnyben vannak fölöttünk, de az intézet nagynevű megalapítójának hatása alól még most sem szabadultak fel teljesen. A jelbeszéd ugyanis még mindig virágzik a hangosbeszéd tanítása mellett.

(Tomek)

Házasság. *Szabó Géza* egri kartársunk *Merczel Margitka* rk. tanítónővel f. évi július hó 16-án házasságot kötött. Gratulálunk!

Faller Lajos egri tanártársunk f. évi október hó 15-én vezette oltárhoz *Mlinkó Terikét*. Gratulálunk. (ik)

Eljegyzés. *Nagy Kamill*, a nagyothallók budapesti intézeténél működő kartársunk eljegyezte *Hrozenka Babikát*. Gratulálunk! (ik)

Forgóhengerű pontsajtó. (Zeitschrift f. d. Österr. Blindenwesen. 1931. 3-4). Az angol vakok nemzeti intézetében 1930 márciusában kezdte meg működését. Csak 50 köblábnyi helyet foglal el. Míg az intézet eddig használt sajtói óránként csak 3200 lapot nyomtak, addig az új gép 16000 lapot nyom óránként s így napilapok és folyóiratok nyomását nagyon megkönnyíti. Használata: A pontközileg megírt kettős fémlemezket szétvágják, a hengerekre erősítik s a nyomandó papirost

az egymással szemközt forgó s egymáshoz préselődő hengerek között átcsúsztatják. Ez az egyedüli rotációs sajtó a világon, mely a papiros mind a két oldalára domború szöveget présel. (Kf)

Teljes vakság gyógyítása. (Frissujság. 1931. IX. 8.) *Tudor Thomas* walesi tudós a szaruhártya átültetés új módját alkalmazta nyulakon teljes sikerrel. Új szaruhártyát varrás nélkül helyezett a szembe. Az új eljárás valószínűleg embereken is alkalmazható és lehetővé teszi a vakság olyan eseteinek gyógyítását, amelyeket a szaruhártya elhomályosodása idézett elő. (Kf)

Tanárképzőnk hallgatói. Négy évfolyamu *Tanárképzőnk* ebben a tanévben már teljesen kiépült. A tanárjelöltekről a következő adatokat közöljük:

1.) Ezidén 21 első éves tette le a fogadalmat a *Főiskola* ünnepélyes megnyitásán. Ezek közül 9 férfi és 12 nő. Előtanulmány szerint van közöttük 4 tanítói oklevéllel, 4 tanítónői oklevéllel, 11 középiskolai érettségi bizonyítvánnyal, 2 pedig kereskedelmi érettségi bizonyítvánnyal.

2.) A II. évesek létszáma 18, akik közül 9 férfi és 9 nő. Előtanulmány szerint van közöttük 5 tanítói, 4 tanítónői oklevéllel, 5 gimnáziumi érettségi bizonyítvánnyal, 4 kereskedelmi érettségi bizonyítvánnyal.

A.) A III. évesek létszáma 13, akik közül férfi 2, nő pedig 11. Előtanulmány szerint így oszlanak meg: tanító 1, tanítónő 3, középiskolai érettségis 7, kereskedelmi érettségis pedig 2.

4.) A IV. évesek létszáma 14. Közülök 7 férfi, 7 nő. Előtanulmány szerint így oszlanak meg: Tanító 3, tanítónő 2, középiskolai érettségis 6, kereskedelmi érettségis 3.

Ezek szerint a hallgatók mostani létszáma 66. (Tudomásunk szerint időközben 4-gyel szaporodott az első évesek száma, így tehát összesen 70-en vannak) A férfiak száma 27, a nőké 39. Tanítói, illetve tanítónői oklevele van 26-nak, középiskolai érettségeije 29-nek és kereskedelmi érettségije 11-nek. (*Jónás László.*)

A Magyar Fonetikai Társaság megalakulása. Korábbi bejelentéseinkre való utalással közöljük, hogy a *Magyar Fonetikai Társaság* jóváhagyott alapszabályai értelmében megkezdte a megalakulás munkálatait. A megalakulás ügyében *Taggyűjtőívet* bocsájtottak ki. Egy ilyen *Taggyűjtőívet* a siketügyi szerkesztőnek azzal a kéréssel bocsájtottak rendelkezésére, hogy publikálja a megalakulást s gyűjtse össze a belépni szándékozókat.

Ezeknek közlése mellett arra kéri a siketügyi szerkesztő a gyógy-pedagógiai státusba tartozó kartársait, hogy belépésükkel támogatni legyenek szivesek ezt az ügyünkhöz igen közel álló s azt felette érdeklő társaságot.

Tájékoztatásul közlöm a rendes tagokra vonatkozó alapszabályrendeletét: „Rendes tag lehet az, kit a választmány ügyrendjének megfelelő módon ilyenül felvesz. A rendes tag három-három évre kötelezi

magát tagsági díj fizetésére. Az évi díj 5 pengő. E díjat a közgyűlés a körölményekhez képest módosíthatja.“

Közlöm végül azt is, hogy a társaság kebelén belül gyógypedagógiai szakosztályt létesítünk. A siketügyi szerkesztő reménnyel várja a belépni szándékozókna nála való jelentkezését. (ik)

Gyorsíró vakok képzése. A hadivakok Silex-féle berlini iskolájának most kiadott jelentése közli, hogy főnnállása, 1913 óta 100 hadi és 100 polgári vak egyént képzett ki a gyorsírásban. A képzés ideje átlag egy év s a gépíráson és rövidített íráson kívül kiterjed kereskedelmi, irodai, polgári (alkotmánytani), gazdasági és földrajzi ismeretek, valamint idegen nyelvek tanítására is. A vakok számára különleges felszerelésekkel ellátott irodai írógépeket, szalagra író Picht-féle pontgyorsírógépeket (Streifenstenografiermaschine) használnak s az iskola vezetője, *Hirsch Betti* kisasszony által szerkesztett, a közönséges rövidített írásnál gyorsabb új gyorsírást alkalmaznak. A tanfolyamot végzett vakok átlag 150 szótágot írnak percenként. A jelentés miniszteri, bírósági, közhatalosi hivataloktól, ipari és üzleti vállalatoktól származó számos olyan bizonyítványt közöl, melyek a vakoknak irodai munkálkodásáról elismerően nyilatkoznak. (Kf)

Szaporodnak a vakok és siketek Amerikában? (Hét nap 1931. VIII. 23). Az 1930. évi népszámlálás szerint az Egyesült Államokban 63000 vak, 57000 siketnéma és 1942 siketnéma vak él. Ezek a számok a tíz év előtti népszámlálás adataihoz képest emelkedést mutatnak. (Kf)

Előadás a beszédhibák tanának köréből. A *Magyar Individualpsychologiai Egyesület* a f. évi május hó 24-én rendezett vitaestéjén *Dr. R. I.*: „A beszédhibák az individualpsychologia megvilágításában“ címen előadást tartott. Az igen szegényes és a szakszerűséget szinte teljesen nélkülöző előadás bizony-bizony nem tudta lekötni az ott megjelent szakembereket. Az előadásból egyébként azt a tanulságot merítettük, hogy egy-egy előadás tartásához mégis csak kívánatos valamelyes felkészültség. (sk)

Ugyanítt említjük meg, hogy *D. I. dr.* is tartott ilyenmü előadást 1931. VIII. 12-én a rádióban. Ez ellen is történtek nem kedvező szakképzési és nem szakképzési megnyilatkozások.

Halálozás. *Halmos Viktor*, a premontrei kanonokrend egyik nagytehetségü tagja, a siketnémák intézetének- és a vakok budapesti kir. intézetének több éven át volt hittanára f. évi július hó 18-án váratlanul elhunyt. A megboldogult kiváló tagja volt előkelő rendjének is, de ilyen volt ő mind a két intézetünkben, minálunk is. A szeretetnek és a békességnek a legideálisabb értelem vett papja volt ő. Finom, igen disztíngvált modorával, meleg szívével és tiszteletet parancsoló s szereteten alapuló hittanári nevelő munkájával osztatlan elismerést és nagyrabecsülést vivo:it ki magának mind a két intézetben. Növendékei is

rajongással szerették őt. A legszebb emléket azzal a munkásságával állított magának ebben a két intézetben, hogy bensőséges hitéletet teremtett s felkeltette növendékeinkben a jó lelkiismeret szavát. Mindezekért legyen emléke áldott. Nyugodjék békében!

Fájó érzéssel jelentjük továbbá e helyen azt a szomorú hirt is, hogy *Rédiger Károly* kartársunk felesége alig egy évi házasság után f. évi július hó 19-én anyai kötelességének legszentebb teljesítése közben váratlanul elhunyt. A megboldogult, kartársunk is volt a debreceni siketnéma-intézetben a gazdasági irányú szakoktatás terén, majd mikor ez megszűnt, az ottani varróiskola vezetése körül szerzett kiváló érdemeket. E helyről is azt kívánjuk, hogy adjon a Mindenható az elhunytak csendes pihenést, a gyászba borult férjnek pedig lelkierőt e csapás elviselésére. Legyen áldott elhunyt kartársunk emléke! (ik)

Sutermeister Jenő, a kiváló műveltségű svájci lelkipásztor, ki maga is beszélő siket volt, f. é. június hó 8-án Bernben 68 éves korában elhunyt. Sutermeister, mint a siketnémák lelkipásztora, mint a svájci siketnéma jóléti központ igazgatója és mint író és költő elismerést szerzett nemcsak sorstársai, de a művelt bel- és külföldi társadalomban is egyaránt.

Német vakok továbbképző tanfolyama. A pontírásban megjelenő „Steglitzer Nachrichten“ szeptemberi száma közli, hogy a steglitzti intézetben 1³/₄ évre terjedő továbbképző tanfolyam (Aufbaukursus) nyílt meg, mely tehetséges és szorgalmas tanulóknak a népiskolainál magasabb képzést nyújt. A növendékek száma most 6, a heti órák száma 20. Tárgyak: Német, ipari és polgári ismeretek (Arbeitskunde) történelem, számtan, mértan, természettan, földrajz és angol nyelv. A tanfolyam állami bizottság előtt teendő vizsgával zárul s egyebek között magánzenetanítói vizsgára (Privatmuziklehrer) vizsgára való jelentkezésre jogosít. A németek az ipari és szellemi pályák között mozgó pályákat „mittlere Berufe“ néven jelzik és értik alattuk a telefonkapcsolók, irodai alkalmazottak, nyomdászok stb. munkakörét. Ilyenek képzésére szervezték a tanfolyamot. (Kf)

Adat az egri intézet létesüléséhez. A *Néptanítók Lapja* 1931. szeptember 15-diki számában, „Siketnéma-intézet — kutyaadóból“ cím alatt egy közlemény jelent meg. Ebben a közleményben *Scossa Dezső* arról számol be, hogy az 57000 forintra felnövekedett hevesmegyei kutyaadót miként szerezte meg az egri siketnéma-intézet létesítésének céljaira. (sk)

Olvasógép vakok számára. (Hírek a vakok világából. 1931. IX. 15.) Visagraf a neve, a szelén nevű fém ismert módon való alkalmazásával készült, *Naumburg Róbert E.* amerikai mérnök találmánya. Mint optikai nagyító szerkezet, a látók számára nyomtatott könyvek betűit nagyítja meg oly módon, hogy a megnagyított szöveget pontozott vonalú betűkkel sorról-sorra kidomborítja egy vékony alumíniumlemezen. A nagyítás fokát a vak maga szabályozhatja s ha ismeri az elolvasni szándékolt szöveg betűformáit, úgy azt tapintva olvashatja. — A találmány

érdekes, de aligha lesz jövője, mert a látók betűinek ílymódon való olvasása nehézkes és lassúbb, mint a pontírásé. (Kf)

Új hittanárok. Lapunk más helyén hírt adtunk *Halmos Viktor* hittanár haláláról. A megboldogult helyére a siketnémák budapesti áll. intézetéhez a vallásalap terhére ideiglenes minőségben *Molnár József* végzett teológust nevezte ki a hercegprímás úr Őminenciája. A vakok budapesti kir. intézetéhez pedig *Karsay Béla* szkföv. polg. isk. hittanárt rendelte ki az érseki főbiztosság.

A prot. hittanár személyében is történt változás a siketnémák budapesti áll. intézeténél. Az 1931-32. tanévre ugyanis *Imre Károly* s. lelkészt küldötte ki a ref. egyházi főhatóság. (süsz)

Gyógyítás a japán vakok főfoglalkozása. (Hírek a vakok világából. 1931. IX. 15.) *Akiba Umadzsinak*, a vakok tokiói intézete igazgatójának a new-yorki szakértekezleten tartott előadásából: A japán vakok főfoglalkozása a japán zene művelésén kívül az évezredek óta művelt sajátságos, népszerű gyógykezelés. Gyakran önállóan, újabban orvosi utasítás szerint is végzik. Ezek a gyógykezelési eljárások: a testdörzsölés, az akupunktúra és a moksibuszció.

Japánban a testdörzsölés nem olyan, mint nálunk. Nem egyes testrészek dörzsöléséből áll, hanem bizonyos izmok megragadásából, megmarkolásából. Az akupunktúra műveleténél különböző hosszúságú ezüst, vagy aranytűkkel meghatározott helyeken beleszúrnak a testbe. A moksibuszciónál pedig kúp- vagy hengeralakú gyapotdarabokat helyeznek el a kezelendő testrészen s azokat meggyújtva s ott elégetve igyekeznek a beteg testrészt állapotán javítani. (Kf)

Előadás a Magyar Rajztanárok Orsz. Egyesületében *Füzesi Árpád* tanárképző főiskolánk előadó-tanára, „A film szerepe Főiskolánk „Magyarázó-rajz tanszékén“ címen f. é. jún. hó 6-án rendkívül érdekes előadást tartott, melynek hallgatói között a Magyar Rajztanárok Orsz. Egyesületének elnöksége is képviseltette magát *Holló Károly* főtitkár és *Vedrődy István* rajzszakfelügyelő személyében. Mint halljuk a Rajztanárok Egyesületének Orsz. Elnöksége fölkerlte *Füzesi Árpád* tanárt, hogy erről a rendkívül érdekes és a rajztanárok előtt is meglehetősen új témakörrel tartson az egyesületben előadást. A gyógypedagógiai területén folyó uttörő és értékes munkának az értékelését és megbecsülését látjuk ebben a meghívásban. *Füzesi Árpád* előadását: „A magyarázó-rajz tanszékének munkája a Gyp. Főiskolán“ címmel f. év október havában tartjn meg az Orsz. Képzőművészeti Főiskola könyvtártermében. (sly)

Névmagyarosítás *Michels Fülöp* kartársunk családi nevét belügyminiszteri engedéllyel *Merész*-re magyarosította. Gratulálunk neki e helyről is azzal, hogy státusunk területéről is igen sokan követhetnék példáját. Ha valaha kívánatos volt, most szinte kötelesség a névmagyarosítás. Az okokat e helyen fölösleges hangoztatnunk. Benne kell, hogy éljen az mindnyájunknak a lelkében. (sk)

Borbély-anekdota. Még 1904. táján történt. A vakok kir. intézetében az évvégi vizsgálatokon *Borbély Sándor* bátyánk volt a miniszteri biztos. Az előkészítő a) osztályban a ház építéséről volt szó. *Horváthné Szabady Laurának*, az osztály főnökének kérdéseire egymásután elmondják a gyerekek, ki, hogyan építi a házat s mi mindenféle anyagból épül a fala. Csakhogy a biztos úr arra kíváncsi, miből épül az a fal, amelyet ő kopogtat, az iskolaszobának a fala s erővel ki akarja süttetni egy kislánnyal, hogy miután nem látja, ezt úgy tudja meg, hogyha megkaparja a falat. De a leánya, jóllehet a biztos bácsi már majdnem a szájába rágta, sehogy se akart megkaparásról beszélni. Végre is Borbély már-már türelmetlenül, de azért kedveskedve rászól a kislányra :

— Hát úgye megkaparjuk és . . .

Mint aki csak ezt várta, hangosan, élesen közbevág a csöppség:

— Csakhogy nem szabad ám ! (Kf)

Megvesszük a „*Siketnémák és Vakok Oktatásügye*“ következő számaait: 1913: 10, 11, 12; 1919: 6, 7, 8, 9; 1922: 11, 12; 1923: 11, 12; továbbá a „*Magyar Gyógypedagógia*“ következő számaait: 1913: 4, 1914: 1, 7—10; 1916: 2, 3-4; 1918: 1-3, 4-6; 1923: 4-8. Az ajánlatok folyóiratunk szerkesztőségéhez intézendők. A fősorolt lapszámoknak másokkal való cserélésére is tehetők ajánlatok.

Vak szobrász. (Blindenkorrespondenz. 1931. IX. 11.) *Schmitt Jakab* ezüstműves a háborúban elveszítette látását. A Majna melletti Frankfurtban *Hausmann Ferenc* tanártól szobrászatot tanult és Nyugat-németország számos műkiállításán már szerepelt. Berlinben az idén mutatkozik be először egy képkiallításon. Merész elgondolású szobrai méltán keltenek föltűnést, nem azért, mert vak munkái, hanem mert igazi művészi alkotások. Legértékesebbek: „A vágyakozó Ádám“, „A megismerő Éva“, s a „Kacsát kergető fiú“. Mindegyike csupa mozgás, élet és kifejező erő. (Kf)

Tanárképző Főiskolánk megnyitása. Tanárképzőnk 1931/32. tanévének első feléve ünnepélyes keretek között nyílt meg. Szeptember 19-én a herminamezői plébánia templomban „Veni Sancte“-val egybekötött istentisztelet vezette be a Főiskola megnyitását, mely alkalmából *Mihalovics Zsigmond* kanonok plébános magas szárnyalású beszédet intézett a Főiskola hallgatóihoz.

Az ünnepélyes megnyitó további tartalmas programja szeptember 20-án a Vakokat Gyámoltóban folyt le. A hivatalos személyeken kívül megjelentek *Klug Péter* országos szakfelügyelő és *Balázs Béla* a vakokat gyámoltó orsz. egyesület elnöke.

Az ünnepélyes megnyitás a Hiszekegy eléneklésével vette kezdetét, melyet dr *Tóth Zoltán* igazgató ünnepi beszéde követett. Ünnepi beszédében kifejtette, hogy a gyógyító nevelés és fejlődése éppen a mai nehéz időkben mily sokat jelent; szinte nélkülözhetetlen nemzet- és embermentő jelentőségű az. Rámutat arra, hogy bármilyen sötét is a tanárjelöltek jövője, mindamelllett se csüggedjenek el, mert a gyógyító nevelés

nélkül a társadalom, kivált a mai beteg társadalom, nem lehet megmiért is látja tanárképző hallgatóinak jövőjét. Végül hangsúlyozta, hogy a Tanárképzőnek szigorúan nemzeti- és vallás-erkölcsi alapon kell állania.

A megnyitó beszéd után *Schreiner Ferenc* előadó-tanár dr. *Tóth Zoltán*: „A látási fogyatékosok neveléstana“ című készülő munkájának bevezető részét olvasta fel. Majd a *Homeros Énekkar* lelketemelő énekszama után az első éves hallgatók beiktatása és fogadalomtétele következett.

A megnyitóünnepély a Himnusz eléneklésével fejeződött be. Az ünnepélyes megnyitással kapcsolatos énekszámokat *Schnitzl Gusztáv* karnagy vezetése mellett a *Homeros-Énekkar* szolgáltatta. (*Jónás László*)

A kínai vakok eltiltott foglalkozása (Hírek a vakok világából. 1931. IX. 15.) A vakok sanghaji intézetének igazgatója képviselte Kínát a new-yorki szakértekezleten s előadásában elmondta, hogy a kínai vakok nagy részének ősidők óta jövedelmezően űzött foglalkozását, az álomfejtést és jövendőmondást a mostani nemzeti kormány megtiltotta. Ezzel nagyon sok vak veszítette el kenyerét. Pedig a kínai vakok számát 2 millióra becsülik. Ez az ijesztő szám főképp a nép teljesen elhanyagolt egészségügyi ellátásának és a vakság megelőzését szolgáló intézkedések teljes hiányának tulajdonítható. (*Kf*)

Kérelem. A Székesfővárosi Pedagógiai Könyvtár (VIII. Mária Terézia-tér 8 sz.) Tankönyv-Muzeumának egy osztálya az iskolai értesítőket gyűjti. Ezen értesítők alapján adják ki azok bizonyítvány másolatát, akik a megszállott területek iskoláiban végeztek s bizonyítványuk elveszett.

Intézetünk is helyezett el egy sorozatot értesítőiből. Arra kérem az igazgató urakat, hogy legyenek szivesek a vezetésük alatt álló intézet egy-egy értesítő sorozatát a fenti címre elküldeni. (A postát a könyvtár fizeti!) Különösen a megszállott területekről való értesítők volnának értékesek, azért aki ilyennel rendelkezik, legyen szives azokat a fenti címre eljuttatni. Ha valaki alkalommal küldi el hozzám, szívesen vállalom a közvetítést. Tisztelettel: *Hochrein Lajos*, a sn. bpesti intézetében.

Vakok napja volt június 20-án a fővárosban. Az urnáknál az ifjú vakok Homeros-zenekara muzsikált. A nap nagyon szépen jövedelmezett, 8418 pengőt hozott a Vakokat Gyámoltó Orsz. Egyesületeknek. (*Kf*)

Vakok ingyen utaznak a londoni villamosokon. (Magyarország. 1931. VI. 18). A londoni grófság elhatározta, hogy a vakok díjtalanul utazhatnak a főváros villamos vasútjain. (*Kf*)

Miért épen fehér bot? (Hírek a vakok világából. 1931. IX. 15.) A Londonban már félévszázad óta ismert fehér bot használata most Angliában, Franciaországban, Belgiumban és Ausztriában mindenfelé terjed, hogy a nagyforgalmú városok uccáin egyedüljáró vakok közlekedését megkönnyítse. Németországban, Svédországban, Svájcban és több más államban az autók tilosjelzését (sárga alapon három fekete pont) használják karszalagon, vagy más módon alkalmazva. Manchesterben értekezletet tartottak a közlekedési hatóságok, járóművezetők és cserké-

szek bevonásával s arra a meggyőződésre jutottak, hogyha a közönséget kellőképpen tájékoztatják róla, a fehér bot fölismerése nem nehezebb más jelvény fölismerésénél. A vak szempontjából pedig a bot előnyösebb, mert botra a legtöbb egyedüljáró vaknak szüksége van, ha másra nem, lépcsők, akadályok észrevése céljából. A botot otthon, szórakozóhelyen, munkahelyen a vak leteheti, míg a jelvényt a ruháján állandóan viselnie kell. Megeshetik, hogy csak az uccán veszi észre, hogy kar-szalagját otthon felejtette, míg botját sosem felejt el, ha használatát megszokta. — Nálunk a Vakokat Gyámolító Orsz. Egyesület kebelében működő Vakok Társasköre kért fehér botokat a fővárostól. (Kf)

A vezetőkutyák száma Németországban. (Blindenkorrespondenz. 1931. VII. 15.) Az egészségügyi kutyákat tenyésztő németek egyesülete (Deutscher Verein für Sanitätshunde) ezév júniusáig, idomítótelepének megszüntetéséig 4000 hadi és polgári vaknak juttatott idomított vezetőkutyát. A most még élő 2900 hadivak közül 1800 jár vezetőkutyával. (Kf)

Vakok telefonjai (Hírek a vakok világából. 1931. VIII. 15.) A vakok BELHORO csoportjának kérésére a m. kir. távbeszélő igazgatósága elhatározta, hogy kívánatra a telefontárcsákon a 3 és 4, az 5 és 6, valamint a 7 és 8 számok között tapintható beszereléseket eszközöltet a tárcsázás meggyorsítása végett. (Kf)

Igler Antal amerikai tanulmányútja. Arról már hírt adtunk, hogy a szaktanács javaslatba hozta Igler kartársunknak amerikai tanulmányútra való kiküldetését. Most pedig arról adunk hírt, hogy a VKM. elfogadván a szaktanács javaslatát, nevezett ki is küldte Amerikába. A kiküldetésről szóló rendeletből közöljük a következőket: 8982-1931. IV. szám. Örvendetes tudomásvétel végett értesítem, hogy az 1931-32. tanévre gyogyepedagógiai tanulmányai továbbfolytatására a *northamptoni Clarke Schoolba* csereösztöndíjas helyet nyert.

Ösztöndíjas évének letelte után tanulmányi eredményéről jelentést köteles előterjeszteni az *Országos Ösztöndíj Tanács*hoz és évenként köteles azontúl is a körülményeiben beállott változásokat a *Tanács* ügyvezető igazgatójának tudomására hozni. Annak a reményemnek adok kifejezést, hogy a *new-yorki Nemzetközi Nevelésügyi Intézet*, valamint a *magyar állam* együttesen nyújtott nagy támogatása ellenértéke képpen fokozottan lelkiismeretes munkával igyekszik tanulmányainak sikeres elvégzésére törekedni.

A rendelet további részében az amerikai egyetemi szabályok pontos betartása, valamint a tanulmányi kívánalmak tárgyában adatott a kiküldöttnek utasítás.

Igler kartársunkat *Istenes Károly* igazgató a tanévnyitó konferencián köszöntötte és bucsúztatta el ebből az alkalomból. Utána a tanári kar fehér asztal mellett is elbucúzott *Igler Antaltól*, aki aztán szeptember hó 10-én el is indult amerikai útjára. (sly)

Ifjusági Vöröskereszt-kitüntetés. A Magyar ifjusági Vöröskereszt végrehajtó bizottsága az ezüst emlékéremmel tüntette ki *Zsemberi József* váci siketnéma intézeti tanárt, az intézet ifjusági vöröskereszt egyesületének vezető tanárát. A kitüntetést *Nagy Péter* igazgató a siketnéma-intézet június 18-i záróünnepélyén adta át elismerő szavak kíséretében. — A Váci Hirlap 1931. VII. 24-dik számából. (ik)

Nyugtázás. A Siketnémák és Vakok Tanárai Orsz. Egyesületének pénztárába az 1931. év július, augusztus és szeptember hónapokra eső 1-1 pengő tagságdíjat befizette: a vakok kir. intézetének 20-, a siketnémák budapesti intézetének 20-, a siketnémák debreceni intézetének 8-, a siketnémák kecskeméti intézetének 6-, a siketnémák soproni intézetének 12-, a siketnémák szegedi intézetének 14- és a siketnémák váci intézetének 15 tanártagja. 1931. évi június és július hónapokra esedékes 1-1 pengőt fizetett: a siketnémák kaposvári intézetének 9 tanártagja. 1931. évi július és augusztus hónapokra fizetett 1-1 pengő tagsági díjat: a siketnémák egri intézetének 10 tanár tagja. Tagsági díjat fizetett továbbá: *Éltes M.* 10 p., *Kondra M.* 17 p., *Gorbayné Konkoly Mária* 12., *Ungermann J.* 10 p., *Klug P.* 1931. évi január-június hónapokra visszamenőleg 6 p., *Angyal J.* 1931. évi január-május hónapokra visszamenőleg 5 p.

Az „Üdülőház-alapra“ az 1931. év július, augusztus és szeptember hónapjaira esedékes 50 fillér díjat befizette: a vakok kir. intézetének 19, a siketnémák budapesti intézetének 18, a siketnémák debreceni intézetének 8, a siketnémák soproni intézetének és 12 és a siketnémák váci intézetének 14 tanártagja. 1931. évi április-augusztus hónapokra fizetett: a siketnémák soproni intézetének 9 tanártagja 18 p.-t. *Klug P.* 1931. évi január-június hónapokra 3 p.-t és *Török S.* 1931. évi július-szeptember hónapokra 1.50 p.-t. Az egyesület köszönettel nyugtázza *Nagy Péternek*, a siketnémák váci intézete igazgatójának 12 p. küldeményét, mely összeget az 1930-31. iskolai év záróvizsgáján jelen volt szülők adományoztak az Üdülőház-alap javára. Ugyancsak köszönettel nyugtázza az egyesület, az 1931. év június hó 23-án tartott közgyűlés tagjainak balatoni kirándulása alkalmával az Üdülőház-alap javára gyűjtött 10 p. 24 filléryi adományát. *Gáldy Andor* egyesületi pénztáros.

Egyesületünk új tagjai. Legutóbbi jelentésünk óta a következő kartások léptek be egyesületünk kebelébe: *Tomek Lajos*, a siketnémák budapesti áll. intézetének tanára és *Horváth Vera*, a siketnémák soproni intézetének testnevelési tanára. - (ik)

Vakságügyi világbizottság. Az ezév áprilisában New-Yorkban tartott nemzetközi vakságügyi értekezlet főeredménye egy a vakok ügyének istápolása érdekében alakított bizottság az egész földkerekségre kiterjedő hatáskörrel.

A világbizottság elnöke: *Cromwell W. N.*, alelnöke *Migel M. C.*, mind a kettő az Északamerikai Egyesült Államokból. A vezetőséghez tar-

tozik továbbá egy jegyző és egy pénztáros, utóbbi egy párisi nagy pénzügyintézetből. A világszervezet ügyvezetőbizottságának tagjai: a két elnök, továbbá *Allmann S.*, a vakok bécsi izr. intézetének igazgatója, *Eagar W. M. C. G.*, a vakok londoni nemzeti intézetének vezértitkára, *Guinot P.*, a polgári vakok nemzeti szövetségének vezértitkára Párisból, mint a nemzetközi önszegélyző szervezetek világszövetségének képviselője, *Lundberg A.*, Stockholmból, *Nicolich M. M. dr.*, a vakok és siketnémák malagai int. igazgatója, *Nicolodi A. dr.*, az olasz vakok szövetségének igazgatója Firenzéből, *Schaffer M. kisasszony*, a vakok berni gyámolító egyesületétől, *Strehl C. dr.*, a vakok tanulmányi intézetének vezetője a Lahn melletti Marburgból és *Tadaso Yoshimoto* gyapjúkereskedő Japánból.

A szükséghez képest ülésező ügyvezetőbizottság egy albizottságot küld ki, melynek a két elnökön kívül tagja legalább 3 választmányi tag és kívülök ezidőszerint még: *Eagar*, *Nicolodi dr.*, *Guinot* és *Strehl dr.* Az ügyvezető bizottság egyes ügyekre nézve még külön albizottságokat is küldhet ki, melyeknek elnökei mindenkor az ügyvezetőbizottság egyes tagjai.

Ennek az ügyvezető bizottságnak főadata Párisban egy hivatalt létesíteni s annak élére vezetőt és melléje segéderőket állítani. Az iroda költségeit az első három évben *Cromwell* és *Migel*, a két elnök alapítványai és a részes országok járulékaik fedezik.

Ez az új szervezet föl fogja karolni mindazokat a feladatokat, melyeknek a nemzetközi tárgyalása a világ összes vakjainak érdekeit szolgálja, ilyenek: segédeszközök, módszerek, gépek, a kottairás s a vakok ama írásrendszereinek egységesítése, melyek nyelvészeti (régnyelvek), matematikai, fizikai stb. tanulmányok folytatására szükségesek és így tovább.

Az új szervezet sokat ígér, sokat várunk tőle. (*Herodek Károly*)

Vác a turista kiállításon című közleményből (Váci Hirlap 1931. VII. 17.) vesszük át a következő sorokat: A kiállítás idején turista tárgyú előadásokat is rendeznek, melyek sorozatában *Zsembai Ferenc* a váci osztály elnöke június 12-én a Börzsöny és Cserhát címmel nívós előadást tartott, melyet az egybegyűlt közönség nagy tetszéssel fogadott. (*ik*)

Helyes fogalmakat nyújtanak,
megkönnyítik a tanítást

a Kirschenheuter-féle domború térképek

Magyarország domború térképe 2·80 P.

Budapest domború térképe 2·80 P.

Kaphatók: Kirschenheuter Ferenc, Bpest VII. István-út 95

Inhalt:

Statuten der Ungarischen Heilpädagogischen Hochschule Budapest.

Literatur:

Taubstummenpädagogische Abhandlungen. — K. Herodek: Die kleinen lichtlosen Neulinge. — Das Schuspiel Mussolinis über einen Blinden *Kirschenheuter*. — Henrik Gaillard A. — Taubstummenwesen. *Frey*. — Dr. Türei: Das Sängchor Homeros. *Kirschenheuter*. — Das Taubstummenwesen Italiens. *Frey*. — Drei Sprachbücher von A. J. Hagström. *Merész*. — Gizella von Csokonai: Aus der Welt der Lichtlosigkeit. *Kirschenheuter*. — Ernst Emmerich: Sprachformenbüchlein. A. *Schulmann*. — Karl Baldrian: Sach-, Sprach-, und Sprach-Schemata Erlebnisse. *Merész-Michels*. — Verschiedenes aus der Welt der Blinden. *Kirschenheuter*. — Unsere Heilpädagogischen Anstalten in Zahlen. *Klug*. —

Vereins- und Anstaltsleben:

Bundesversammlung in Kaposvár. *Franz Schreiner*. — Andreas Chazar-feier in Waizen. *Sn*. — Sitzung des Heilpädagogischen Fachrates. *Istenes*. — Wettbewerb der blinden Zöglinge. *Kirschenheuter*. — Im Sommerlager der Pfadfinder der Staatlichen Taubstummenanstalt Budapest. *Tomek*. — Jahresschluss der Kön. Blindenanstalt. *Kirschenheuter*. — Wettbewerb der Zöglinge der Staatlichen Taubstummenanstalt Budapest im Zeichnen. *Ily*. — Neue Sprachheilschulen. *Istenes*. — Taubstummen Olimpias in Nürnberg. *Szaucsek*. — Wettturnen in der Kön. Blindenanstalt. *Kirschenheuter*. — Die Sommerkurse der Sprachheilschule. *Istenes*. — Heilpädagogische Seminararbeiten. *Kirschenheuter*. — Wetschwimmen des Taubstummen Sportclubs. *Szaucsek*.

Kleinere Mitteilungen.

Sommaire:

L, organisation de l'Académie Médico Pédagogique Hongroise

Littérature.

Institutions et associations.

Divers.

Contents:

The Statute of the Training College for Medico Pedagogical Teachers.

Literature.

Institutions and associations.

Miscellaneous.

